

Uniek.

06

TERUGBLIK
ALGEMENE
VERGADERING

08

NIEUWE DIERLIJKE
EIWITBRON

18

10 JAAR AR: DE
MIJLPALEN VAN
PIJLER VOER

36

PRECISIE-
TECHNIEKEN
FRUITTEELT

AR realiseert

Jaargang 11 | Voorjaar 2022

Agenda

5 T/M 8 MEI	NK DRESSUUR Nationaal Hippisch Centrum, Ermelo
9 MEI	VELDBIJEENKOMST FRUITTEELT Velddriel
13 MEI	VELDBIJEENKOMST AKKERBOUW Ophemert
24 MEI	WEBINAR PLUIMVEE Online
18 JUNI	EVENEMENT 10 JAAR AR Vestiging AR, Wageningen
21 JUNI	AKKERBOUWDEMODAG Ophemert
24 JUNI	OPEN DAG MELKVEEBEDRIJF FAMILIE JOCHEMSEN Bennekom
25 JUNI	OPEN DAG MELKVEEBEDRIJF COCK VERWEIJ Nederhorst den Berg
30 JUNI	DE PERENDAG FruVo, Krabbendijke
18 AUGUSTUS	OPEN DAG PROEFTUIN RANDWIJK Randwijk
10 SEPTEMBER	GEITEN EVENT IJsselhallen, Zwolle
10, 11, 17 & 18 SEPTEMBER	HORSE EVENT Expo Haarlemmermeer, Vijfhuizen
25 T/M 27 OKTOBER	RUNDVEE & MECHANISATIE VAKDAGEN Evenementenhal Hardenberg
29 NOVEMBER T/M 1 DECEMBER	RUNDVEE & MECHANISATIE VAKDAGEN Evenementenhal Gorinchem

EVENEMENT 10 JAAR AR

AR bestaat dit jaar tien jaar. Dit heuglijke feit willen wij graag **zaterdag 18 juni** met u vieren. U bent tussen 11.00 en 18.30 uur samen met uw gezin van harte welkom op onze locatie in Wageningen. Tijdens deze dag is het terrein sfeervol aangekleed met een grote tent en diverse foodtrucks. Ook heeft u de gelegenheid de fabriek te bezichtigen en zorgen wij voor leuke activiteiten voor u en voor de kinderen. Kijk op www.argroep.nl/evenement voor meer informatie en aanmelden.

Kijk op www.argroep.nl voor meer informatie en eventuele wijzigingen.

Uniek is een uitgave van AR

Editie: Voorjaar 2022

Redactie: afdeling communicatie & PR

Redactieadres: Postbus 610,
6700 AP Wageningen, T 0317-499599,
redactie@argroep.nl

©Copyright. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, vermenigvuldigd of gekopieerd zonder schriftelijke toestemming van AR.

12

MELKVEEHOUDER
ARJEN VERNOOIJ

26

STUDIEGROEP
ZOMERSTALVOEREN
DUIKT IN CIJFERS

17

NIEUWE
FLUSHVOEDERS

34

VOEDERBIETEN-
TELERS FAMILIE
RUITENBEEK

24

VARKENSHOUDER
HENRY ESVELD

37

AKKERBOUWER
CHRIS NOORDAM

AGENDA	2
VOORWOORD	4
COÖPERATIE	5
PLUIMVEE	8
COLUMN	11
VARKENS	14
10 JAAR AR	18
RUNDVEE	20
MEDEWERKER	30
PLANT	32
FAMILIE	39

De kracht van de coöperatie in tijden van mondiale onrust

voorwoord

In een periode van mondiale onrust schrijf ik dit voorwoord. Niet wetend hoe de situatie eruit ziet als u dit leest. De oorlog in Oekraïne zorgt allereerst voor een afschuwelijke tragedie ter plaatse. Daarnaast zien we verstoringen in vrijwel alle sectoren, niet in de laatste plaats in de agrarische sector.

Politiek en maatschappelijk wordt al jaren ingestoken op verduurzaming en extensivering. Deze crisis legt echter de kwetsbaarheid van systemen bloot en laat zien dat voedselzekerheid niet vanzelfsprekend is. Hopelijk draagt deze crisis bij aan een realistisch beleid waarin er meer balans is tussen ambitie en werkelijkheid.

De zorgen van veehouders over een tekort aan grondstoffen voor het voer hebben we voor een belangrijk deel kunnen wegnemen. Voor een coöperatie is productzekerheid voor haar leden een belangrijk vereiste. AR heeft in een vroeg stadium geanticipeerd op een escalatie in Oekraïne. Hierdoor zijn we in staat geweest om voorraden aan te leggen en voldoende posities in te nemen. Hopelijk ontspant de grondstoffenmarkt, wordt de beschikbaarheid beter en dalen de prijzen ook weer.

In dit tijdsgewricht hebben we bij de districtsvergaderingen in maart de jaarcijfers van AR over 2021 gepresenteerd. Dat lijkt in

het niet te vallen in zo'n hectische periode. Toch liet dit juist zien wat de kracht is van uw coöperatie. AR Voer heeft een uitstekend jaar achter de rug met een volumestijging van 3% ten opzichte van de vergelijkbare periode in 2020. En dat in een krimpende markt! We zijn uitstekend in staat om de vraag van de leden te vertalen naar de juiste producten met de juiste condities. AR Plant leverde producten en diensten die de ondernemers hielpen in een teeltjaar met gemiddeld wat lagere opbrengsten en een hogere ziektedruk. De rendementsgedreven activiteiten binnen AR zijn het op- en overslagbedrijf Rijnzate en de negen Welkoopwinkels. Zij hebben weer uitstekend bijgedragen aan het financiële resultaat. Daarnaast zorgde Rijnzate voor een strategisch voordeel doordat we in de lastige grondstoffenmarkt goed voorraden konden aanleggen.

De belangrijkste taak van een coöperatie is het voorzien in de behoefte van de leden middels producten en diensten. Kijkend

naar de sterke omzetgroei bij AR dan ziet dat er positief uit. Maar de coöperatie is meer. We zorgen ervoor dat deze diensten ook tegen de juiste prijscondities geleverd worden. AR spant zich hier maximaal voor in en heeft de mogelijkheid om een extra prijsvoordeel te geven. Voor het in 2021 afgenomen voer (€ 2 per ton) en voor afgenomen gewasbeschermingsmiddelen (1%) is deze prijsreductie aan de Algemene Vergadering van 12 april voorgesteld. Daarmee zorgen we ervoor dat de leden optimaal profiteren van de prestaties van hun gezamenlijke ondernemingen.

Ten slotte wil ik u attenderen op het 10-jarig jubileum van AR. Een heuglijk feit waar we op 18 juni met u bij stil willen staan. U bent met uw gezin van harte welkom in Wageningen voor een mooie dag. De uitnodiging heeft u inmiddels per e-mail ontvangen. Graag ontmoeten we u dan!

Arjen van Nuland
Algemeen directeur

NIEUWE DISTRICTSRAADSLEDEN

In aanloop naar de Algemene Vergadering heeft AR in maart onder leiding van de districtsvoorzitters zes districtsvergaderingen gehouden, vijf live en één online. Tijdens deze vergaderingen zijn twee districtsraadsleden herbenoemd, werd van drie districtsraadsleden afscheid genomen en werden drie nieuwe districtsraadsleden benoemd.

HERBENOEMING

Bart Holleman uit Babberich (Achterhoek-Liemers) en Cor van den Hazel uit Putten (Veluwe) werden herbenoemd.

AFSCHEID

Er werd afscheid genomen van Sven Wiggelo uit Dodewaard (Betuco), Cees-Jan Nell uit Langbroek (Rijn en Heuvelrug) en Aart-Jan Nummerdor uit Ermelo (Veluwe).

BENOEMING

Hein van Olst werd benoemd in het district Betuwe. Hein (38 jaar) heeft samen met Leonie twee kinderen. In Andelst heeft hij een akkerbouwbedrijf met aardappelen, uien, suikerbieten en wintertarwe.

Binnen het district Rijn en Heuvelrug werd **Richard de Bie** uit Werkhoven benoemd. Richard (43 jaar) heeft samen met Nicolette een melkvee-bedrijf met 130 koeien en circa 65 stuks jongvee, waarvan een deel bij een opfokker. Richard en

Nicolette hebben 44 ha grond in gebruik en ruilen voer en mest met de opfokker. Sinds 2021 draaien zij als demonstratiebedrijf mee met het Netwerk Praktijkbedrijven.

Rick Visch uit 't Harde werd benoemd in het district Veluwe. Rick (44 jaar) heeft samen met zijn broer Dennis (36) een melkveehouderij met 190 melkkoeien en 120 stuks jongvee. In 2021 hebben Rick en zijn broer als vierde generatie het bedrijf overgenomen van hun vader. Het bedrijf heeft een melktap en is actief in de veefokkerij en exclusief veetransport.

Eerste paal nieuwbouw Welkoop Geldermalsen

Vrijdag 25 februari gaf Martin Grift namens AR het officiële startschot voor de nieuwbouw van Welkoop Geldermalsen door de eerste paal te slaan. Dit was in aanwezigheid van Adrie van Kessel namens JC VAN KESSEL Bouw en Arjen van Nuland namens AR.

De nieuwe winkel komt – als vervanging van de huidige Welkoop – te staan aan de Parallelweg pal tegenover het grote multifunctionele centrum De Pluk. Als alles volgens planning verloopt wordt de winkel in het najaar van 2022 geopend. De winkel krijgt ruim 2.000 m² winkel- en magazijnruimte en 65 parkeerplaatsen. De winkel in Geldermalsen is een van de negen Welkoopwinkels die AR exploiteert.

V.l.n.r. op de foto: Arjen van Nuland, Martin Grift en Adrie van Kessel.

AR presenteert positief resultaat en omzetgroei aan leden

Tijdens de Algemene Vergadering op 12 april 2022 in Hotel Van der Valk Veenendaal hebben de leden de jaarrekening 2021 vastgesteld. In het resultaat is rekening gehouden met een nog uit te betalen prijsreductie van bijna 1,1 miljoen euro.

AFSCHEID MARTIN GRIFT

Tijdens de vergadering werd ook afscheid genomen van Martin Grift. In september 2021 is hij als algemeen directeur opgevolgd door Arjen van Nuland.

Martin werd toegesproken door voorzitter Menso Tijssen. Martin heeft zijn hele loopbaan in de mengvoersector gewerkt. Menso noemde hem dan ook een icoon in de mengvoerwereld. "Martin heeft altijd meebewogen met de ontwikkelingen in de sector en daarbij de juiste koers uitgezet voor AR. Hij communiceerde altijd heel open over de ontwikkelingen binnen AR waardoor wij als bestuur goede besluiten konden nemen." Tot slot bedankte Menso Martin voor alles wat hij voor de coöperatie betekend heeft. In zijn afscheidswoord wenste Martin de leden een goede toekomst toe met veel wijsheid en veerkracht. "Het was een eer

om als bestuurder van de onderneming te mogen werken. Ik heb ervan genoten!"

Na het welkomstwoord van Menso Tijssen, voorzitter van het bestuur, presenteerde algemeen directeur Arjen van Nuland de cijfers van 2021 aan de leden. AR kijkt terug op een succesvol jaar met positieve resultaten van de vier pijlers. Het boekjaar is afgesloten met een positief resultaat na belasting van 0,3 miljoen euro. De geldomzet steeg naar 322 miljoen euro.

PRIJSREDUCTIE

De nog uit te betalen prijsreductie bedraagt 2,00 euro per ton over de afgenomen mengvoeders in 2021 en 1,0% over de afgenomen gewasbeschermingsmiddelen. Over 2021 heeft AR in totaal ruim 8,7 miljoen euro aan korting uitgekeerd aan de afnemers. Naast de prijsreductie heeft AR het Extra AR voordeel en de bonus-, betalings- en ledenkorting ingezet.

ALLE PIJLERS GOED GEPRESTEERD

Arjen van Nuland liet zien dat alle vier de pijlers - voer, plant, op- en overslag en winkels - positief hebben bijgedragen aan het resultaat. Arjen: "In 2021 kenmerkte de markt zich wederom door een grote dynamiek en veel onzekerheden. In deze complexe markt heeft AR een uitstekend resultaat neergezet en is tegen de markttendens in gegroeid." In een krimpemde markt voor veevoer heeft de pijler voer in vergelijkbare weken een volumestijging van 3% gerealiseerd. Ook plant liet in 2021 een positieve omzetontwikkeling zien. Hoewel er door de grondstoffenschaarste minder vraag naar overslag was, kon ook de op- en overslagactiviteit Rijnzate een omzetstijging realiseren. In deze hectische grondstoffenmarkt zijn de opslagmogelijkheden bij Rijnzate strategisch zeer belangrijk voor AR. De negen Welkoopwinkels die AR exploiteert hebben vorig jaar een omzetrecord gerealiseerd.

BESTUURSVERKIEZING

De Algemene Vergadering herkoos Menso Tijssen voor een nieuwe zittingsperiode in het bestuur als voorzitter. Menso bedankte de leden voor het in hem gestelde vertrouwen. Binnen het bestuur was André Wikkerink, varkenshouder uit Sinderen, aftredend en niet herkiesbaar. Als zijn opvolger is Angelo Tiggeloven (33 jaar), varkens- en melkveehouder uit Vragender, benoemd. In een filmpje stelt Angelo zich aan u voor.

Video waarin Angelo Tiggeloven zich voorstelt

ONTWIKKELINGEN GRONDSTOFFEN- EN ENERGIEMARKT

Ted Swinkels, directeur van Cefetra in Rotterdam, schetste een actueel beeld van de ontwikkelingen en verwachtingen in de wereldwijde markt van grondstoffen en energie. Zowel de agrarische ondernemers als AR ervaren dagelijks de gevolgen van de turbulente grondstoffen- en energiemarkt.

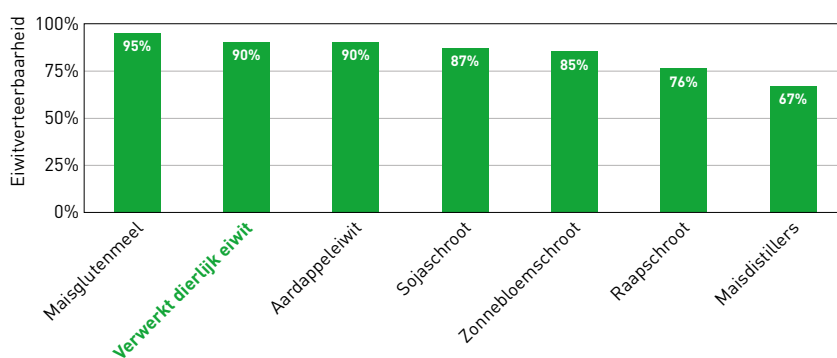
Ted sprak in zijn verhaal over 'the perfect storm'. Deze wordt onder andere veroorzaakt door de situatie in Oekraïne, slechte groei-omstandigheden in andere delen van de wereld, de toegenomen vraag naar grondstoffen vanuit China en de toenemende vraag naar biofuel. Al deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de grondstoffenprijzen geëxplodeerd zijn. Fondsen die handelen in contracten van grondstoffen zoals tarwe drijven deze prijzen verder op. De Green Deal en de Farm to Fork-strategie die vanuit duurzaamheidsoogpunt zijn opgericht leiden er juist toe dat er in Europa minder grondstoffen verbouwd kunnen worden en er dus meer veevoergrondstoffen geïmporteerd moeten worden. Ted vroeg zich oprecht af of dit past bij de huidige situatie in de wereld waarin hongersnood dreigt.

NIEUWE DIERLIJKE EIWITBRON INTERESSANT VOOR ZOWEL GANGBAAR ALS VLOG

Naast vismeel en hemoglobinepoeder mag er nu ook verwerkt dierlijk eiwit (VDE) van varkens en insecten verwerkt worden in gangbaar en VLOG-pluimveevoer. Dierlijke eiwitten zijn vaak beter verteerbaar dan plantaardige eiwitten en bieden veel voordelen. Sinds eind maart verwerkt AR deze unieke circulaire eiwitbron in gangbare en VLOG-pluimveevoeders.

De dierlijke eiwitten die AR in het pluimveevoer verwerkt zijn varkens eiwitten van verwerkte bijproducten uit de vleessector. Deze bijproducten zijn afkomstig van dieren die goedgekeurd zijn voor menselijke consumptie. Het gebruik van deze bijproducten draagt bij aan het sluiten van eiwit- en mineralenkringlopen.

Grafiek: Eiwitverteerbaarheid van grondstoffen.

Minder soja

Door het verwerken van verwerkt dierlijk eiwit in pluimveevoer worden met name minder plantaardige eiwitten afkomstig van soja gebruikt. Dit zorgt voor een verlaging van het gebruik van soja. Hierdoor hoeft er minder soja geïmporteerd te worden. Dit past goed in het kader van circulariteit. Maar nog belangrijker: dierlijk eiwit is een goede eiwitbron die over het algemeen beter verteerbaar is dan plantaardig eiwit.

Verschillen tussen verwerkt dierlijk eiwit en soja

- Het aminozuurpatroon van verwerkt dierlijk eiwit sluit beter aan bij de natuurlijke behoefte van de hen.
- Verwerkt dierlijk eiwit bevat minder koolhydraten en meer vet dan soja. Daardoor neemt het aandeel moeilijk verteerbare koolhydraten af en wordt de darmflora positief beïnvloed.
- Verwerkt dierlijk eiwit bevat relatief veel B-vitaminen, inclusief choline, biotine en vitamine B12, carnitine en vitamine A en D. Dit heeft een positief effect op de gezondheid en weerstand van de kippen.
- Verwerkt dierlijk eiwit heeft een lager kaliumgehalte waardoor de mest van de kippen droger wordt.
- Het calcium en het fosfor in verwerkt dierlijk eiwit zijn beter beschikbaar. Dit heeft een positief effect op de ejschaalkwaliteit.

Betere darmgezondheid

Het gebruik van verwerkt dierlijk eiwit heeft een positieve invloed op de technische resultaten. Doordat het aandeel moeilijk verteerbare vezelrijke koolhydraten verlaagd wordt, is er een kleinere kans op darmgezondheidsproblemen. Slechte bacteriën krijgen namelijk minder kans zich uit te breiden doordat zij de moeilijk verteerbare koolhydraten als voedingsbodem gebruiken. Een betere darmflora in combinatie met de drogere mest zorgt ervoor dat de kans op darmgezondheidsproblemen afneemt. Verder verbetert de eikwaliteit door het gebruik van verwerkt dierlijk eiwit. Betere technische resultaten in combinatie met lagere voerkosten zorgen voor een beter rendement voor de pluimveehouder.

AR gestart met verwerking

Donderdag 24 maart is AR gestart met de verwerking van verwerkt dierlijk eiwit. Er worden strenge eisen aan gesteld. Doordat AR beschikt over gescheiden productielocaties kan AR zonder extra investeringen deze unieke grondstof verwerken in gangbare en VLOG-pluimveevoerders. Door iedere grondstof in onze Structomix enkelvoudig te bewerken blijven de positieve eigenschappen van de grondstof behouden en wordt een te fijne structuur voorkomen. We onderzoeken de mogelijkheden van verwerkt dierlijk eiwit in biologische pluimveevoerders.

Tekst: Jan van Os

Voorstellen specialist pluimvee

Sinds begin dit jaar is Jeffrey de Rooij werkzaam bij AR als specialist pluimvee. Jeffrey is 25 jaar en woont in Venray. Hij heeft aan de HAS in Venlo Toegepaste Biologie gestudeerd, met specialisatie dier en diervoeding. Daarna heeft hij de master Dierwetenschappen gevolgd aan de Wageningen Universiteit. Jeffrey's werkgebied wordt Zuid-Nederland en België.

"Tijdens mijn studie is mijn passie voor diervoeding, en specifiek voor pluimvee, ontstaan. Ik heb mijn studie daarom zoveel

mogelijk in de richting van pluimvee gestuurd. Ik hoop de opgedane kennis toe te kunnen passen bij de pluimveehouders. Het is een mooie uitdaging om een zo goed mogelijk presterend koppel met een goede gezondheid en dierenwelzijn te kunnen realiseren. Mocht u het leuk vinden om verder kennis te maken dan kunt u altijd contact met mij opnemen om eens samen een kop koffie te drinken."

M 06-30638386
E j.derooij@argroep.nl

Ken de invloed van kostprijs op het saldo

In deze grillige markt is het lastig om de juiste keuzes te maken. Ga ik jonge hennen bestellen? Of ga ik hennen eerder ruimen, langer houden, ruien of kies ik zelfs voor een ander marktsegment? Om hierin de juiste keuze te maken is het belangrijk om te weten wat de kostprijs is en wat voor invloed de keuze heeft op de kosten en de opbrengsten.

Daarnaast is het de vraag hoe een keuze een toekomstig koppel beïnvloedt. Als je bijvoorbeeld door het langer houden van hennen een jong koppel net voor de zomer moet opzetten, dan gaat deze in de zomer volop produceren. Dat is precies het moment dat de eierconsumptie het laagst is. Het is dan waarschijnlijk verstandig om een andere keuze te maken.

GRILLIGE MARKT

Door de oorlog in Oekraïne zijn de prijzen van grondstoffen en daarmee van pluimveevoerders sterk gestegen. De kostprijs van een ei wordt voor een groot gedeelte bepaald door voer- en henkosten. De vraag naar eieren is wel gestegen, omdat er vanuit Oekraïne minimaal eieren geëxporteerd worden. Daarnaast heeft de vogelgriep geleid tot minder hennen in Europa. Dit is terug te zien in de stijgende ei-noteringen. Dit alles is van invloed op de kostprijs en de opbrengsten.

VOERVERBRUIK PER EI

De tabel laat zien wat de invloed is van de voerprijs (per 100 kg) op de kostprijs per ei. In dit overzicht gaan we uit van 135 gram cumulatief voerverbruik per ei bij bruine scharrelhennen. Dit is het gemiddeld voerverbruik dat nodig is om een ei te maken voor hennen die 78 weken oud worden.

VOERWINST BEPALEN

Het bepalen van het saldo begint met het bepalen van de voerwinst per koppel. De voerwinst is opgebouwd uit de opbrengsten van eieren en uitgelegde hen minus de kosten van voer en hen. De voerwinst kan per week bijgehouden worden. Zodra de hennen weg zijn en de opbrengst van uitgelegde dieren bekend is kan de voerwinst definitief bepaald worden. Daarnaast moeten in de kostprijs de overige toegerekende kosten en niet-toegerekende kosten meegenomen worden.

OVERIGE KOSTEN

De overige toegerekende kosten worden vaak per koppel aangegeven. KWIN (Handboek Kwantitatieve Informatie Veehouderij) bepaalt hiervoor de gemiddelde kosten per houderij. Hierin worden de kosten ingedeeld in:

- Elektriciteit
- Water
- Gezondheidszorg + hygiëne
- Strooisel
- Inzetkosten
- Vang- en laadkosten
- Retributie DGF
- Controles + ophalen kadavers.

Nadat de overige toegerekende kosten berekend zijn worden de niet-toegerekende kosten bepaald. Dit zijn kosten van mest, onderhoud, afschrijving, rente, arbeid et cetera. Uiteindelijk blijft het saldo over.

Tabel: Voerverbruik per ei cumulatief.

Voerprijs (€/100 kg voer)	Kosten per ei (cent)
25,00	3,375
30,00	4,050
35,00	4,725
40,00	5,400
45,00	6,075
50,00	6,750
55,00	7,425
60,00	8,100
65,00	8,775
70,00	9,450

INZICHT IN HET SALDO

Om het saldo te bepalen is het van belang dat u de technische resultaten van uw koppel kent. Binnen AR maken we hiervoor gebruik van het programma Lay-Insight. Daarnaast kunt u uw eigen spreadsheetprogramma gebruiken. Door technische en financiële gegevens te koppelen wordt de invloed van het technische resultaat op het financiële resultaat inzichtelijk en kunt u de juiste keuzes maken.

ADVIES

Voor een juiste berekening is het raadzaam om met uw financieel adviseur de verschillende kosten in beeld te brengen. Daarnaast beschikken de AR-specialisten over tools om het saldo te bepalen. Met deze tools kunnen we verschillende opties doorrekenen zodat u actuele en voor de toekomst onderbouwde keuzes kunt maken.

“

DE IMPACT VAN OEKRAÏNE

De inkoop van mengvoergrondstoffen en meststoffen is een essentieel proces in onze coöperatie. Een groot deel van de kostprijs van de producten is immers gebaseerd op de inkoopkosten van de grondstoffen.

Door de coronacrisis was de markt al van slag, voornamelijk als gevolg van de wereldwijde logistieke problemen. Vervolgens zagen we zeer sterke prijsstijgingen in gas, olie en elektriciteit. Eind vorig jaar werd de dreiging van een Russische inval in Oekraïne iets waarmee we serieus rekening gingen houden in onze markt-analyses.

De Amerikaanse overheid waarschuwde de wereld al voor de Russische troepenopbouw aan de grens van Oekraïne. Al gauw was de opwaartse trend van de prijzen voelbaar. In november begonnen we als AR daarom met het opbouwen van strategische voorraden die niet alleen afhankelijk waren van levering uit Oekraïne. Een goede keuze, zo blijkt.

Tijdens dit schrijven is de oorlog al 50 dagen aan de gang. We krijgen een steeds beter beeld van de risico's en hoe we ons hiertegen kunnen weren. Zo hebben we ons instroomplan van grondstoffen in drie perioden opgedeeld, namelijk de eerst-komende zes weken, de volgende zes weken en na drie maanden. Hoe dichterbij, hoe zekerder de levering moet zijn om goed aan de vraag te kunnen voldoen.

Voor gangbare grondstoffen kunnen we de eerste twee perioden goed invullen. We verwachten hierin geen tekorten aan essentiële grondstoffen. Wel worden we geconfronteerd met exploderende inkooprijzen. Maar: liever duur dan niet te koop. Wat betreft de biologische grondstoffen zien we dat er tekorten ontstaan. We zijn daarom blij met de derogatie op de bioverordening die onlangs is verleend door het ministerie van LNV. Dit maakt het mogelijk om maximaal 5% gangbare grondstoffen te verwerken in biologische diervoeders. Vooralsnog hebben we als AR nog steeds aan de nutritionele eisen kunnen voldoen.

Op de langere termijn kan het alle kanten opgaan. Er kan ontspanning ontstaan in Oekraïne, maar er kunnen ook juist fellere gevechten komen waardoor handel en productie voor langere tijd verstoord raken. We zetten alles op alles om steeds de eerste drie maanden over voldoende voorraad te beschikken zodat we onze afnemers goed kunnen blijven voorzien.

We hopen dat de afzetkanalen van onze boeren de hogere kosten (deels) willen compenseren via de afzetprijzen zodat de voedselvoorziening niet in het gedrang komt en de agrarische ondernemers een financiële basis houden.

We wensen iedereen veel sterkte in deze moeilijke tijd!

Mark Ipema
Operationeel directeur

”

ARJEN VERNOOIJ VERTELT OVER ZIJN TWEE PASSIES: KOEIEN EN RENDEMENT

“IK HEB MAAR EVEN TIJD”, VERONTSCHULDIGT ARJEN ZICH ALS HIJ BINNENKOMT. SAMEN MET ZIJN ADVISEUR COEN VAN STERKENBURG VAN AR ZIT IK IN DE SKYBOX BOVEN ZIJN RUIME MELKSTAL. HET UITZICHT: PRIJZENBEKERS, KINDERTEKENINGEN, TWEE MELKROBOTS EN 130 MOOIE, GROTE KOEIEN. U LEEST HET INTERVIEW MET ARJEN VERNOOIJ UIT SCHALKWIJK.

Morgen heeft hij een koeienshow en hij zit midden in de voorbereidingen. Dat verklaart de grote verzameling prijzenbekers die in de skybox staat. Naast melkveehouder is Arjen een groot liefhebber van fokkerij. “We werken veel met CRV en zijn ook een CRV-testbedrijf”, vertelt hij. “Dat houdt in dat we jaarlijks zo’n 6-7 door CRV gefokte koeien hier melken.” Hij doet er bescheiden over, maar volgens Coen zitten zijn koeien genetisch gezien in de top. Het bedrijf is zelfs ‘beroemd’: Arjens vader en hun koeien kennen we nog uit de Campina-reclame.

Ruim 12.000 kilo melk

Voorzien van koffie gaat het interview van start. De plek waar we zitten heet ‘Den Oord’, waar al ruim 300 jaar een melkveebedrijf gevestigd is. Na de oorlog kwam deze in handen van de familie Vernooij. Arjens vader is inmiddels in de 70 en Arjen runt het

bedrijf zelfstandig, ondersteund door 20 uur hulp van zzp’ers en stagiaires. Het bedrijf groeide sinds 2000 van 50 naar 130 melkkoeien, 100 stuks jongvee en 80 ha grond. De melkkoeien produceren jaarlijks ruim 12.000 kilo melk per koe.

Tussen de koeien

Beneden in de stal staan twee melkrobots. “We proberen 1,5 miljoen liter te melken”, vertelt Arjen. Dit is ook wat hem deels drijft in de fokkerij: het maximale uit de koeien halen. “Maar”, voegt hij eraan toe, “de melk gaat niet ten koste van alles.” Arjen heeft twee passies: koeien en rendement. Dat gaat mooi samen, want een gezonde koe produceert goed. “Ik ben geen tractorboer”, vertelt hij nog. Het voeren besteedt hij dan ook uit aan een loonbedrijf. Niet goedkoop, maar het is niks voor hem. “Ik ben het liefst tussen de koeien.”

Structuurbrok Gras

Arjen houdt van mooie, maar ook van schone koeien. Te dunne mest was voor hem de reden om vijf jaar geleden te starten met Structuurbrok Gras. Hij is er nooit meer mee gestopt. "De koeien doen het er goed op. Gezonde mest betekent een gezonde koe en dus ook veel melk." Arjen noemt als voordelen van de brok dat de koeien mooi kleuren, een volle pens hebben en dat hij weinig incidenten met lebmaagverplaatsingen heeft. "En de kostprijs houden we laag."

Prettige samenwerking

Een slimme zet vorig jaar op advies van zijn adviseur Coen was om in de laatste week van april te maaien. Coen komt al 14 jaar bij Arjen over de vloer en is naast voedingsdeskundige ook weidespecialist. Arjen: "Ik twijfelde nog, maar Coen zei: doen." Arjen was een van de weinigen die maaide, het resultaat was een uitstekende kuil met een tweede snede in de eerste week van juni. Mede hierdoor had hij afgelopen jaar een uitstekende productie. Prettig aan de samenwerking met Coen vindt hij ook dat hij hem altijd kan bereiken als hem een vraag te binnen schiet. "We spelen kort op de bal."

Toekomst

Als ik vraag naar zijn toekomstplannen reageert Arjen resoluut: "We doen geen gekke dingen meer." Met zijn 50 lentes jong en verdrievoudiging van de melkproductie de afgelopen jaren vindt Arjen het prima zo. Alhoewel, "Ik zou eigenlijk nog wel over de 1,5 miljoen liter willen gaan. Misschien wil ik nog wel sparen voor twee nieuwe melkrobots."

Boerderijeducatie

Regelmatig komen er schoolklassen in de stal bij Vernooij. "Een beetje boerderijeducatie, ik vind dat ook wel belangrijk." Arjens zoon Auke is er tijdens het gesprek bij komen zitten, een van de vier telgen van het gezin Vernooij. Hij loopt naderhand mee als we een rondje maken en plaatjes schieten. Als het ijs is gebroken vraag ik hem of hij ook boer wil worden. Hij knikt overtuigd. Hij is nog jong en heeft nog de tijd, één ding is echter zeker: zijn vader heeft een mooi bedrijf om in werkzaam te zijn.

Vijf jaar Structuurbrok Gras

Dit jaar is het vijf jaar geleden dat we Structuurbrok Gras hebben geïntroduceerd. Lees hier meer over op pagina 28.

VARKENSAWARDS

De Nederlandse varkenshouderij is een sector om trots op te zijn. Om deze trots te onderstrepen reiken we AR Varkensawards uit aan de varkenshouders die uitzonderlijke resultaten behalen.

Voor vleesvarkenshouders geldt het AR-productiegetal van minimaal € 4 over het hele jaar. De zeugenhouders kunnen de award aan hun prijzenkast toevoegen bij minimaal 33,0 gespeende biggen per zeug per jaar.

VLEESVARKENSHOUDERS

- **Stuijt-Terra**, Obdam
- **Drie P. B.V.**, Voorthuizen
- **Mts. Van der Knaap**, Woudenberg
- **Mts. K. Mijnheer en J.H. Mijnheer-Veerman**, Rouveen
- **J. Hardeman**, Bennekom
- **L.B.A. Steenbreker**, Kilder
- **H.F. van Veldhuizen**, Wijnbergen
- **W.M.M. Wismans en A.M.M. Wismans-Gellings**, Veulen
- **A.T.C.J. Leijser**, Angeren
- **Maatschap Vronik C.S.**, Haastrecht
- **N.J.B. Steenbreker**, Wehl
- **Mts. Braafhart**, Bennekom
- **Vof Grandia Hoeve**, Geldermalsen
- **Firma Gebr. Korevaar**, Brandwijk
- **Mts. Godschalk**, Wehl
- **G.W.M. Kraaijevanger**, Wehl
- **J.G. van het Hol**, Lunteren
- **Mts. Lubbers Wehl**, Wehl
- **J.P.G. Tijmenssen**, Achterveld
- **E. en A. van Drie vof**, Nijkerk
- **Mts. Tenhagen**, Neede
- **Wolters - Stal Bolder**, Gendt
- **Firma Teunissen**, Wehl
- **Mts. Roording**, Wehl
- **Maatschap Nonkes Erf**, Daarlerveen
- **Mts. Wenting**, Wehl
- **Maatschap G.J. van Weelden en E.H. Klop**, Hellouw
- **W. van Ee**, Lunteren
- **Veldhuizen Renswoude B.V.**, Renswoude
- **Mts H.D. en G. Lekkerkerker**, Montfoort
- **Varkensbedrijf Bongers**, Doetinchem
- **Mts J.H. en W. van den Broek**, Bennekom
- **Agrarisch Bedrijf W. van der Meijden V.O.F.**, Rhenen
- **P.C. van der Wel**, Est

De varkenshouders die voor de vijfde keer op rij een award gewonnen hebben, krijgen een 'gouden award'.

ZEUGENHOUDERS

- **Hovawin BV**, Winterswijk Kotten
- **Wikkerink Leneman C.V.**, Aalten
- **Mts. K. Mijnheer en J.H. Mijnheer-Veerman**, Rouveen
- **H. van Leeuwen**, Dreumel
- **Mts. Tillemans**, Herveld
- **C. en S. Schuelting GBR**, Stadtlohn
- **Vof Steenbreker**, Zevenaar
- **Agrarisch bedrijf Ter Huurne B.V.**, Hengevelde
- **Vosvar B.V.**, Heeten
- **Maatschap H. en R. Ruitenbergh**, Giethoorn
- **Denkavit DenkaFarm**, Voorthuizen

Varkenshouders, van harte gefeliciteerd met deze onderscheiding!

Geslaagde open dag Mts. Kraaijenbrink

Op zaterdag 9 april vond er een open dag plaats bij Mts. Kraaijenbrink in Aalten. De aanleiding was de realisatie van een nieuwe vleesvarkensstal.

De stal biedt plaats aan ruim 1.500 vleesvarkens. De stal is volledig ingericht met gerecycled stalmateriaal. Verder heeft de stal hellende, dichte vloeren, een inpandige biologische luchtwasser en computergestuurde voeding. Via dit systeem kan ook CCM worden verstrekt. De ramen in de zijgevel zorgen voor daglicht.

Het was een geslaagde open dag waarbij veel belangstellenden een kijkje kwamen nemen bij de nieuwe stal.

Familie Kraaijenbrink, veel succes en werkplezier gewenst met de nieuwe stal!

AR NEEMT FABRIEK WICHMOND WEER IN GEBRUIK

Vanwege de stijgende vraag naar biologische voeders heeft AR de productielocatie in Wichmond weer in gebruik genomen. In de fabriek worden de biologische varkensvoerders voor Bio-NL geproduceerd.

De fabriek in Wichmond stond sinds september 2019 stil maar is in goede staat gehouden zodat we hem weer konden opstarten. Ook de vergunningen en kwaliteitscertificaten zijn op orde.

Gescheiden productie

Om specifieke grondstoffen voor bepaalde diersoorten te kunnen verwerken is het belangrijk dat de voeders voor verschillende diersoorten gescheiden van elkaar worden geproduceerd. In de biologische fabriek in Barneveld werden zowel biologische varkensvoerders als biologische pluimveevoeders geproduceerd. Om grondstofstromen strikt van elkaar gescheiden te kunnen houden heeft AR de productie van biologische varkensvoerders verplaatst naar de fabriek in Wichmond. In Wichmond worden varkensvoerders met dezelfde kwaliteit en diameter geproduceerd als in Barneveld.

Bio-NL

Bio-NL is de samenwerking waarin AR en De Valk Wekerom gezamenlijk biologische voeders produceren. De voeders worden zelfstandig in de markt gezet door beide partijen. Bio-NL beschikt over productielocaties in Barneveld, Meppel en Wichmond.

Nieuwe assortimenten varkens

Goed nieuws, na een verbod van ruim 20 jaar heeft de EU toestemming gegeven voor de verwerking van verwerkt dierlijk eiwit (VDE) in varkensvoerders. Zodra de leveranciers er klaar voor zijn gaan we het verwerken. Omdat nog niet alle concepten de voordelen zien van dierlijk materiaal werken we sinds kort met twee assortimenten.

Het betreft hier eiwitten van verwerkte bijproducten uit de pluimveevesector. Deze bijproducten zijn afkomstig van dieren die goedgekeurd zijn voor menselijke consumptie. Naast verwerkt dierlijk eiwit is het interessant om dierlijk vet en bloedplasma te verwerken.

NATUURLIJK EN GEZOND

Een varken is van nature een omni-voor. Dierlijk eiwit, dierlijk vet en

bloedplasma zijn grondstoffen die een varken van nature nodig heeft in zijn menu om maximaal te presteren zonder stress. Daarnaast zijn deze grondstoffen circulair en verminderen ze de afhankelijkheid van overzeese eiwitbronnen zoals soja. Zeker bij jonge dieren zien we grote voordelen: biggen groeien harder en voelen zich prettiger waardoor er minder bijtproblemen zijn. Ook prijstechnisch zijn deze grondstoffen interessant.

DIERLIJK MATERIAAL BIEDT VEEL VOORDELEN:

- Sluit aan bij de natuurlijke behoefte van het varken
- Circulaire grondstof
- Beter sociaal gedrag
- Hoger rendement

TWEE ASSORTIMENTEN

Omdat niet alle concepten de voordelen zien van dierlijk materiaal werken we sinds 4 april met twee assortimenten. Beide assortimenten zijn nagenoeg hetzelfde opgebouwd. Vismeel wordt niet gezien als dierlijk materiaal en kan daardoor in beide assortimenten verwerkt worden.

• Assortiment TWF

De voeders uit dit assortiment bevatten geen dierlijk materiaal en zijn geschikt voor concepten waarin dit niet is toegelaten. Wilt u deze voeders bestellen? U kunt gewoon dezelfde artikelcodes gebruiken als voorheen. Het enige verschil is dat de letters TWF zijn toegevoegd aan de namen van de voeders.

• Assortiment DM

Daarnaast hebben we een nieuw assortiment waarin we gebruikmaken van dierlijk materiaal. Dit assortiment is nagenoeg hetzelfde opgebouwd als het TWF-assortiment en de voeders hebben dezelfde gehalten. Aan de artikelnamen zijn de letters DM toegevoegd. Om dit voer te leveren vragen wij van tevoren uw toestemming. Zo voorkomen we dat er voer geleverd wordt met dierlijk materiaal terwijl dat niet mag vanwege de concepteisen.

NIEUWE FLUSHVOEDERS

Tijdens de gustperiode heeft de zeug extra glucose en vitamines nodig. Het voeren van alleen een drachtvoer of een lactovoer is dan niet voldoende. Speciaal voor deze periode hebben we daarom Maxima Structo Flush en Maxima Structo Flush Top ontwikkeld.

Waarom flushen?

- Korter spenen-dekkeninterval.
- Minder terugkomers.
- Meer levend geboren biggen.
- Verhoogt de ovulatiegraad en zorgt daardoor voor meer biggen.
- Uniforme biggen bij geboorte en daardoor een hogere bigoverleving.

Voeding tussen spenen en dekken

In de gustperiode moet de voeding gericht zijn op een hoge voeropname. Bovendien moet het voer zetmeel- en suikerrijk zijn, zodat er veel glucose gevormd kan worden. Een lactozeugenvoer voorziet in de glucose-behoefte, maar is gericht op de melkproductie. Een drachtvoer is belangrijk voor het opdrogen van het uier, maar schiet tekort in de glucosebehoefte. Om dit probleem op te lossen hebben we twee flushvoerders ontwikkeld:

- 28572BR5: Maxima Structo Flush
- 28574BR5: Maxima Structo Flush Top

Flushvoerders

De flushvoerders kenmerken zich door een lager calciumgehalte, halen direct de druk van het uier en bevatten extra glucose en dextrose. Tevens zijn vitamines toegevoegd die de berigheid en de eisprong stimuleren. Ook wordt de urine aangezuurd, waardoor infecties in de urinewegen en baarmoeder minder

kans krijgen. Wanneer het niet mogelijk is om een apart flushvoer in te zetten dan heeft drachtvoer met een toevoeging de voorkeur. Hiervoor is het product Profert (artikelcode 21874K25) ontwikkeld. Profert bevat extra glucose en vitamines.

Voor meer informatie en advies kunt u terecht bij onze specialisten.

Tabel: Effect flushvoer in vergelijking met dracht- en lactovoer.

	Maxima Structo Flush (Top)	Drachtvoer + Profert	Lactovoer	Drachtvoer
Invloed op aantal geboren biggen	+++	+++	++	+/-
Berigheid	+++	++	++	+/-
Minder terugkomers	+++	++	+	-
Korter spenen-dekkeninterval	+++	++	+	-
Extra vitamines	+++	++	+	-
Hogere bigoverleving	+++	++	+	+/-

DE MIJLPALEN VAN PIJLER 1: VOER

Dit jaar bestaat AR tien jaar! Een mooie mijlpaal en een goed moment om even terug te kijken naar de afgelopen tien jaar. AR bestaat uit vier pijlers: voer, plant, op- en overslag en winkels. In ieder nummer komt een pijler aan bod. Dit keer zoomen we in op de pijler voer.

In tien jaar een sterke, veerkrachtige coöperatie neergezet

Commercieel directeur Johan Schuttert: "Achteraf lijkt het altijd makkelijker, maar ik kan u verzekeren dat er in die tien jaar de nodige hoofdbrekers zijn geweest. De strategie goed afstemmen per sector was de eerste vijf jaar een ware uitdaging. De tweede vijf jaar zagen we de ingezette strategie zijn vruchten afwerpen. Nu na tien jaar ben ik het meest trots dat AR blijft groeien in een krimpende markt. Veel mensen vragen hoe dit kan. Volgens mij ligt het antwoord in onze strategie per sector. De betrokkenheid van onze medewerkers in combinatie met een diersoortgerichte productie zorgt ervoor dat we wendbaar zijn en snel kunnen reageren op veranderende omstandigheden. Daarnaast ben ik trots op onze trouwe leden/afnemers. In de huidige hectische tijden is dit vertrouwen een groot goed omdat juist nu, na tien jaar AR, het belangrijk is om met elkaar, schouder aan schouder, de actuele uitdagingen in de markt te trotseren."

"Met Zuiver Voer bedien je zowel de veehouder die goed en eerlijk voer wil als de consumentenmarkt die vraagt om duurzame keuzes en een hoge voedselveiligheid."

Ontwikkeling Zuiver Voer-filosofie

In 10 jaar AR bleek het op de markt brengen van de Zuiver Voer-filosofie een gouden zet. Eerlijke, zuivere grondstoffen die ieder op hun eigen manier bewerkt worden in combinatie met een transparante samenstelling van het voer spreekt de veehouders aan en bewijst zich door de goede resultaten in de stal.

Dit gebeurde binnen de sectoren

Binnen alle sectoren is er veel veranderd in de afgelopen tien jaar. Voor de melkveehouders was 2015 een cruciaal jaar door de afschaffing van het melkquotum en de introductie van de fosfaatrechten. Pluimveehouders kregen in het najaar van 2018 te maken met het snavelkapverbod; een voorbeeld van strengere regelgeving, met grote risico's voor de pluimveehouder zonder dat daar hogere opbrengsten tegenoverstonden. Varkenshouders moesten de afweging maken: ga ik voor een concept produceren of blijft mijn bedrijf gangbaar? Daarnaast hadden varkenshouders te maken met sterk wisselende marktomstandigheden.

Stukgoed 2.0

In 2015 hebben we onze nieuwe manier van stukgoed leveren in de markt gezet. Tot die tijd werkten we met zakgoedroutes en ging er nog wel eens een zakje mee op de bulkwagen. Voor een moderne, efficiënte én goedkopere manier van stukgoed leveren zijn we overgestapt op Stukgoed 2.0. Vanaf dat moment leveren we ons complete stukgoedassortiment overal in Nederland, met gratis levering vanaf 300 kg en binnen twee werkdagen in huis (Waddeneilanden uitgezonderd).

Ontwikkeling webshops

Om een breder publiek te bedienen en om bestellen laagdrempeliger te maken hebben we de afgelopen jaren twee webshops ontwikkeld: ARwebshop.nl en Paardenvoer.nl. In ARwebshop.nl bieden we stukgoedproducten aan voor rundvee, pluimvee, schapen en geiten, varkens, biologisch en de plantaardige sectoren. Via de webshop Paardenvoer.nl zijn onder andere de producten van Masters, Subli en Voermeesters te bestellen. Een goede zet, zo blijkt: beide webshops zijn succesvol.

Groei in omzet

AR heeft in de afgelopen tien jaar een bijzonder mooie groei in omzet doorgemaakt. In 2011 produceerden Rijnvallei en Agruniek samen ruim 597 duizend ton voer en in 2021 was de voerproductie van AR ruim 680 duizend ton. Een toename van ruim 80.000 ton (14%), en dat in een krimpende markt!

STUREN OP GEHALTES IN DE MELK

Door de langere dagen, de hogere temperaturen en het verse weidegras komen de eiwit- en vetgehaltes onder druk te staan. In het huidige fosfaatstelsel loont het echter nog steeds om hogere gehalten te melken en krijgen de meeste bedrijven nog altijd het beste betaald voor eiwit in de melk. Fokken hierop is zinvol, maar gelukkig kan er ook op gestuurd worden met voeding.

Voorwaarden voor hoge gehalten in de melk:

1. Gezonde pens
2. Goede vertering
3. Opname ruwvoer (+ vers gras)
4. Opname krachtvoer.

1 GEZONDE PENS

Het melken van veel kilogrammen vet en eiwit begint met het op een juiste manier voeren van de pensbacteriën. Pensbacteriën krijgen hun energie door het afbreken van voedsel in de pens. Bij de vertering in de pens ontstaan onder andere de vluchtige vetzuren azijn-, propion- en boterzuur. Azijn- en boterzuur vormen de basis voor de aanmaak van melkvet.

Een koe kan alleen veel melk produceren als uit het voer voldoende glucose gevormd kan worden. Deze glucose ontstaat uit het propionzuur dat in de pens vrijkomt bij de vertering van het voer. Om ervoor te zorgen dat alle aminozuren uit het voer gebruikt kunnen worden voor de melkproductie is het belangrijk dat een koe goed in haar glucosebehoefte (propionzuur) wordt voorzien.

2 GOEDE VERTERING

Kijk kritisch naar de mest. Vraag eventueel uw specialist de mest te zeven en te beoordelen. Dunne mest is een teken dat de vertering niet helemaal goed verloopt. De

benutting van de voedingsstoffen in het voer en eventueel vers gras is dan niet optimaal. In het voorjaar kan het pittige verse gras sneller door de koe gaan, waardoor de koe de energie en nutriënten minder goed omzet in melk. Het vetgehalte kan lager uitvallen en er is kans op pensverzuring. Geschikte producten om pensverzuring te voorkomen zijn Buffer AR Uniek en BLG Buffer (geschikt voor biologische bedrijven). Dit zijn beide breedwerkende buffers die ervoor zorgen dat de pH in de pens over een langere periode stabiel blijft.

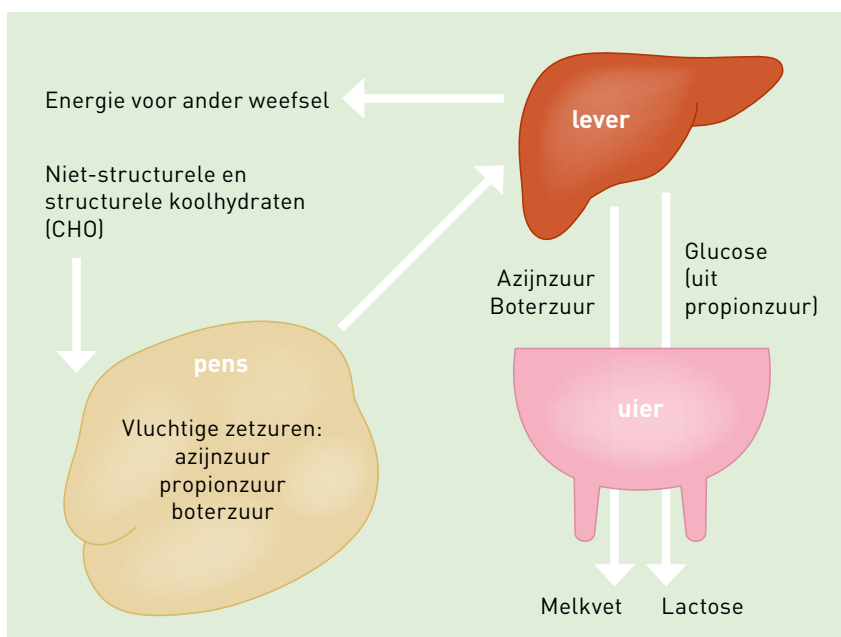
3 OPNAME RUWVOER

Een eerste stap om de gehalten in de melk te verhogen is het stimuleren van de ruwvoeropname. Dit kan bereikt worden door te zorgen voor goede smakelijke kuilen, die vrij zijn van broei. Een betere kwaliteit gras en een hoger zetmeelgehalte in snijmais hebben vooral invloed op het eiwitgehalte en het aantal liters melk.

Vers gras

De gehaltes in het voorjaar is vooral te wijten aan veranderingen in de pensfermentatie (lagere pH en snelle passage) en de hoeveelheid onverzadigde vetzuren. Jong, vers weidegras bevat weinig structuur en veel suiker, water, vet en onverzadigde vetzuren. Het heeft een hoog eiwitgehalte en bevat be-

Figuur 1: Schematische weergave van de aanmaak van vluchtige vetzuren.

hoorlijk wat energie. Ook wanneer energierijke producten, zoals snijmais, Structuurbrok Gras, geplette gerst of Sodagrain worden bijgevoerd is extra eiwitcorrectie aan de orde. Het ureum-gehalte in de melk is een goede indicator of er gestuurd moet worden op energie en eiwit. Blijf deze monitoren en stuur indien nodig bij.

4 OPNAME KRACHTVOER

AR heeft verschillende krachtvoerders in het assortiment die zorgen voor een rustige vertering zodat de nutriënten goed opgenomen worden en de koe de voedingsstoffen om kan zetten in melk en hoge gehalten. Het assortiment bevat onder andere Uniek- en Maxima-voerders. De voeders uit de Uniek-reeks combineren een scherpe voerprijs met een goede melkproductie. De Maxima-voerders staan voor een maximaal technisch resultaat en bevatten elementen die de gezondheid en vruchtbaarheid extra ondersteunen.

PRAKTISCHE INVULLING MELKVEERANTSOENEN:

- Voer fris ruwvoer
- Structuurrijke voeders (ruwe celstof): luzerne, hooi, koolzaadstro, gehamerd Spaans stro en sojahuilen
- Energierijke krachtvoerders: Structuurbrok Gras, Sodagrain, geplette gerst, Maxammon grain en bietenpulp
- Eiwitrijke krachtvoerders: Optimix en Optibrok
- Bufferende componenten: Buffer AR Uniek en BLG Buffer
- Vermijd broei in het rantsoen: voeg Selko TMR toe
- Extra aanvulling: AR Pensbestendig Vet, AR Lipo Bestendig, Amino Mix Maxima, cacaodoppen en monocalciumfosfaat
- Droge koeien: Droogstandsmix Maxima en Productiebrok Gezondheid Ultra.

TOPKOEIEN

100.000 kg melk

- **Carolien 456**, H. en M.A. Haanschoten, Woudenberg
- **Jantje 143**, Stols Blinkende Panhoeve, Nieuwerkerk
- **Bella 221**, P. Verbree, Zierikzee
- **Nw Annie 71**, Melkveebedrijf Zeinstra C.V., Lelystad
- **Bartels 32**, Mts. Averdijk-Verhoef, Wieringerwerf
- **Haarhoeve Ada 95**, Mts. Averdijk-Verhoef, Wieringerwerf
- **Beatrix 194**, A.M. van Zee, Buurmalsen
- **Agnes 178**, W.A. de Kort, Bruchem
- **Bemma 735**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Bemma 760**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Lin-Horst Irene 113**, J. en B. Malestein-Van de Veen vof, Ermelo
- **Anne 76**, Kool-Maat vof, Hei- en Boeicop
- **Emelie**, Melkveehouderij Noord Empe, Voorst
- **Erica 574**, Melkveehouderij Noord Empe, Voorst
- **Elsje 175**, A.J. Joosten, Bennekom
- **Jennie 31**, Mts. van Dieren, Lexmond
- **Bemma 750**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Jetje 179**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Hennie 201**, Melkveebedrijf Gijsbers vof, Afferden
- **His 544**, N. de Raad, Culemborg
- **VVH Shogun Danique**, Van Veelen Holsteins, Biddinghuizen
- **VVH Mona RF**, Van Veelen Holsteins, Biddinghuizen
- **VVH Ida Malissa**, Van Veelen Holsteins, Biddinghuizen
- **Geppa 1448**, Van Veelen Holsteins, Biddinghuizen
- **Aukje 109**, Vof Wilmsen, Kekerdom
- **Nellie 270**, B. van Dijk, Woudenberg
- **Randy 33**, Mts. Jansen-van Haeren, Zieuwent
- **Doortje 109**, E.A.M. Nijrolder, Vragender
- **Lina 119**, Mts. M.M.A. Tiggeloven, Winterswijk Meddo
- **Francisca**, Mts. Rundveebedrijf Oonk, Winterswijk
- **Antje 253**, Mts. Krabbenborg-Hummelink, Zieuwent
- **Möhoeve Sonni 428**, L.H.A. Blikman en M. Blikman-Weernink, Ruurlo
- **Lieske 16**, Maalderink vof, Warnsveld
- **Gretha 18**, P.F.M. Krebber, Zeddam
- **Lucie 74**, De Grote Migchelt vof, Sinderen
- **Irene 34**, Mts. Colenbrander-de Nachtegaal, Silvolde
- **Gerritje 190**, W.A.J.M. Hendriksen, Wehl
- **Marijke 110**, B.H.M. Klein Ikink, Vragender
- **Cornelia 160**, Melkveebedrijf Timmermans vof, Ane
- **Gerda 333**, Mts. Vollebregt, Achthuizen
- **Irthe 54**, Mts. F.A. en A.C. Kloosterman, Kapelle
- **Janita 23**, De Koehoorn, Meliskerke
- **Louise 22**, Gebr. A. en Anth. De Groot, Wijngaarden
- **Jetje 182**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Bemma 643**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Bemma 753**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Toos 157**, Mts. Oskam, Leusden
- **Altje 5**, Mts. T.J.M. en J.J.H.M. Raben-Schlieff, Wehl
- **De Bonte Parels Marie 338**, Mts. Hennipman, Westbroek
- **Bremer Fiction Winky**, Vof Van den Eijnden, Biddinghuizen
- **Alie 175**, J.G. Hooijer, Stoutenburg Noord
- **Nieuwe Fliert Annigje 188**, Mts. G.T.E. en A.A. Zwambag-Gerritsen, Wapserveen
- **VVH Alves Laure**, Van Veelen Holsteins, Biddinghuizen
- **VVH Snowman Irene ET**, Van Veelen Holsteins, Biddinghuizen
- **Eelke 21**, Pippel vof, Hellouw

10.000 kg vet en eiwit

- **Meino 414**, Mts. H.E., G.B. en R. Bouwmeester-Rozendaal, Vorden
- **Lucia 182**, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- **Lin-Horst Boukje 230**, J. en B. Malenstein-van de Veen vof, Ermelo
- **VVH Bertha 384**, Van Veelen Holsteins, Biddinghuizen
- **Nieuwe Fliert Alma Lena 1376**, Mts. G.T.E. en A.A. Zwambag-Gerritsen, Wapserveen

EFFECT VAN ENDOTOXINEBINDER OP CELGETAL

Endotoxines zijn gifstoffen die vrij kunnen komen wanneer een bacterie zich vermenigvuldigt of afsterft. Deze gifstoffen kunnen de (uier)gezondheid en daarmee de melkproductie negatief beïnvloeden. Maarten de Vries en Janny de Vries hebben tijdens hun minor onderzoek gedaan naar het effect van een endotoxinebinder op het celgetal.

In het maag-darmstelsel zijn veel bacteriën en is de kans op endotoxines daardoor groot. Een beschadigde darmwand maakt het voor endotoxines makkelijk om binnen te dringen in de bloedbaan. Ze binden zich aan bacterierestjes en waterdeeltjes, waardoor ze zich makkelijk door het lichaam kunnen verplaatsen en een reactie van het immuunsysteem kunnen opwekken. Dit veroorzaakt een verminderde productie en tal van

gezondheidsproblemen, waaronder een verminderde uiergezondheid.

Praktijkonderzoek

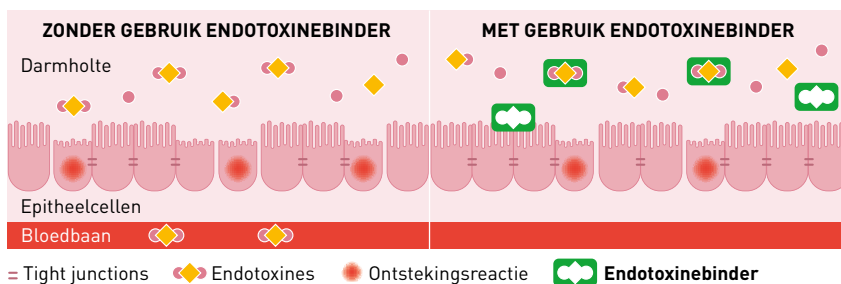
In een praktijkonderzoek, uitgevoerd bij vijf bedrijven met een hoog celgetal, is gekeken wat het effect van een endotoxinebinder is op onder ander het celgetal. Hierbij werd de off-on-off-methode gebruikt. Off is de controleperiode zonder toevoeging, op de proef-

periode waarin het product aan het rantsoen werd toegevoegd (15 gram per dier/dag). Gemiddeld gezien daalde het celgetal van alle bedrijven 81.000 cellen per ml. Het grootste effect was te zien bij de bedrijven die bij de start het hoogste celgetal hadden. Het aantal nieuw gevallen met een verhoogd celgetal daalde in de proefperiode met 1,8%.

Conclusie

Er kunnen vele factoren ten grondslag liggen aan uiergezondheidsproblemen. Het is goed om te achterhalen wat de oorzaak hiervan is. Bij verdenking op endotoxines is het toevoegen van een endotoxinebinder een goede manier om het celgetal te reduceren.

Tekst: Maarten de Vries en Janny de Vries

CO₂-footprint melkveevoeders fors verlaagd

De vraag vanuit de markt naar duurzame producten wordt steeds groter. Verschillende concepten stellen daarom eisen aan een lage CO₂-emissie van de melkproductie. Door de inzet van sojacerificaten heeft AR de Carbon Footprint van melkveevoeders verlaagd waardoor de CO₂-emissie lager wordt. Dit levert voordeel op voor iedere melkveehouder.

Het voer wordt geproduceerd volgens de Zuiver Voer-filosofie. Hierbij worden bewuste keuzes voor bepaalde grondstoffen en productietechnieken gemaakt. Hier hoort ook het inzetten van duurzame soja door middel van sojacerificaten bij. Deze certificaten zijn aanvullend op de RTRS-certificaten.

Dit garandeert dat er voor deze hoeveelheid soja geen tropisch regenwoud wordt gekapt. Daarom hebben deze sojaproducten een lage Carbon Footprint. Dit is doorgevoerd in het hele melkveeassortiment (met uitzondering van de Prima-reeks).

PRAKTIJKONDERZOEK ZUIVER RUWVOER

Het Zuiver Voer-principe van AR is niet alleen toepasbaar op krachtvoer, maar ook op het ruwvoer dat u zelf teelt. Door te werken met 'Zuiver ruwvoer', legt u de basis voor gezond hARd melken.

Voor een optimale inzet van ruwvoer is het belangrijk dat u bewust kiest welke gewassen u gaat telen, welke technieken worden toegepast en hoe het ruwvoer verbouwd, geoogst, geconserveerd en gevoerd moet worden. De bewerking en daarmee de deeltjesgrootte van het ruwvoer is van grote invloed op benutting ervan in het dier.

Praktijkonderzoek

Afgelopen najaar heeft stagiaire Ineke Noom een onderzoek uitgevoerd naar de deeltjesgrootte van het ruwvoer en het effect daarvan op onder andere de voerefficiëntie. Op drie bedrijven werd de deeltjesgrootteverdeling van het rantsoen in kaart gebracht door middel van een schudbox. Vervolgens werden er

aanpassingen gedaan in het mengprotocol waaronder de mengvolgorde, de tijd van mengen en het aantal omwentelingen per minuut. Dit om de homogeniteit van het rantsoen te verhogen en daarmee de selectie aan het voerhek te verkleinen.

Aanpassing mengprotocol

Uit literatuuronderzoek bleek dat 10% op de bovenste zeef, 45% op de middelste zeef en 45% op de onderste zeef de beste verdeling zou zijn. Bij alle bedrijven was het advies om meer omwentelingen per minuut te maken. De aanpassingen in het mengprotocol leidden tot een verbetering van de verdeling op de schudbox. Bij de bedrijven waar de verhouding van de schudbox nog niet optimaal was werd de voerefficiëntie verbeterd met gemiddeld 0,05 punten.

Conclusie

Door wat kleine aanpassingen in het mengprotocol en een kritische blik op de manier van werken kunnen er nog stappen worden gemaakt in het verhogen van de voerefficiëntie bij een optimaal gemengd rantsoen. Vraag uw specialist om samen te kijken of uw mengprotocol nog verder geoptimaliseerd kan worden.

Tekst: Ineke Noom

Minder voeren

Het beperken van de krachtvoergift, om op die manier de CO₂ via de aanvoerbronnen te verlagen, is niet de juiste oplossing. Dit leidt immers tot een lagere melkproductie en meer melk betekent juist minder CO₂-equivalenten per kg FPCM.

11,5% minder CO₂ vanuit krachtvoer

Om te illustreren wat de inzet van de sojacerificaten nu concreet betekent voor de CO₂-emissie geven we een rekenvoorbeeld.

Op een bedrijf wordt op jaarbasis 1,2 miljoen kg FPCM-meetmelk gemolken met gemiddeld 110 melkkoeien. In totaal wordt per jaar ongeveer 300.000 kg krachtvoer gevoerd. In dit voorbeeld draagt het huidige krachtvoer voor 26% bij aan de emissie van CO₂-equivalenten

per kg meetmelk. Bij het nieuwe assortiment waarvoor we specifieke soja-certificaten inzetten wordt in dit voorbeeld het aandeel CO₂-equivalenten vanuit het krachtvoer met 11,5% verlaagd. Dit is een verlaging van 131 g CO₂-equivalenten per kg FPCM. In vrijwel alle duurzaamheidsprogramma's van melkfabrieken levert dit extra voordeel op.

Tekst: Sharon van Schaijk

Gezondere biggen met beter voer, beter klimaat en minder gas

Familie Esveld realiseert met warmteterugwinningssysteem Triple EEE een beter klimaat in de stallen. In combinatie met een andere voerstrategie leveren ze nu meer en gezondere biggen af.

In Ederveen houdt Henry Esveld (29) in vof met zijn vader Jan en moeder Jannie 640 zeugen voor vermeerdering. Daarnaast heb-

ben ze 10 ha land waar ze snijmais en gras voor de verkoop op verbouwen. En de dunste mest gaat erop. Het grootste deel van

de mest gaat via een vaste transporteur naar akkerbouwers in het noorden van het land. Henry en zijn vader werken dagelijks in de stallen, een dag per week helpt een vaste medewerker en een halve dag per week een zzp-er.

Elektronisch oormerk

Esveld heeft Topigs 20-zeugen. De afgelopen 12 maanden werden gemiddeld 32,8 biggen per zeug gespeend en werden er 32,1 afgeleverd. De biggen gaan via een handelaar naar vier vaste afnemers. Net als zij neemt Esveld deel aan de Keten Duurzaam Varkensvlees met Beter Leven één ster en Antibioticavrij Leven-garantie. Daartoe krijgen de biggen bij de geboorte een elektronisch oormerk waarop onder andere eventuele behandelingen met antibiotica worden geregistreerd. Deze biggen gaan wel naar de deelnemende vleesvarkenshouders maar worden bij de slacht apart gehouden. Vleesvarkens met Antibioticavrij Leven-garantie leveren een bonus op voor de vermeerderaar en voor de vleesvarkenshouder.

Beste verkoopargument

Henry streeft ernaar zoveel mogelijk gezonde biggen per zeug per jaar af te leveren bij een optimale kostprijs. "Als een extra big meer kost dan het opbrengt heeft het geen zin." Gezonde biggen zijn

Henry Esveld

volgens hem het beste verkoop-argument. "Gezondheid is voor ons belangrijker dan groei. Naar gezonde biggen is altijd vraag. Met biggen die niet gezond zijn hebben zowel wij zelf als de afnemer altijd gedoe." Voor afwijkende biggen heeft Esveld zelf 70 vleesvarkensplaatsen.

Kwaliteit wordt betaald

Sinds bijna een jaar krijgen de biggen voer van AR. Sindsdien is de gezondheid beter, de uitval lager en de groei hoger. Henry: "AR specialist varkens Hans van der Knaap heeft een strategie opgesteld en die vullen we samen in. We gaan voor een gezonde big met een optimale groei na een goede start. Voordien was de groei te laag en de uitval te hoog, onder andere vanwege diarree. Sinds we van AR voeren starten de biggen na het spenen beter op." De biggen krijgen nu luxer maar voor een kortere tijd speenvoer en daarna passende, kwalitatief betere voeders. Henry: "Kwaliteit kost geld maar wordt ook betaald."

Gezonde, schone biggen mede dankzij Triple EEE-systeem.

Warmteterugwinning met Triple EEE

Op een deel van de stallen liggen zonnepanelen. Ze dekken ongeveer 80 procent van het elektriciteitsverbruik. Esveld zou wel meer zonnepanelen willen, om ook op gas te besparen, maar kan niet meer stroom afleveren aan het net. Een warmtepomp was vanwege de benodigde technische aanpassingen economisch niet interessant. Als alternatief kwam het Triple EEE-systeem in beeld om warmte terug te winnen uit het waswater van de biologische luchtwasser.

Warmere verse lucht

Bij het Triple EEE-systeem draagt een warmtewisselaar warmte uit het waswater over op schoon water. Dit schone water wordt naar warmtewisselaars boven de afdelingen met biggen geleid waarbij de warmte wordt overgedragen op de verse binnenkomende ventilatielucht. Hierdoor wordt geventileerd met warmere verse lucht en kan meer worden geventileerd terwijl tegelijk op stookkosten wordt bespaard. Naast die besparing

De Triple EEE-installatie bij de luchtwasser. Vooraan de blauwe warmtewisselaar.

draagt het systeem volgens Henry bij aan een constanter stalklimaat met gezondere biggen, een beter liggedrag en daardoor minder hokbevuiling. "We kunnen nu meer ventileren zonder trek."

Voorkomt longproblemen

In de biologische luchtwasser warmt het waswater op tot ongeveer 18°C. Bij een buitentemperatuur van 5°C komt de verse lucht met 15°C de afdeling binnen. Vorige winter bij 10 graden vorst kwam de verse lucht met een temperatuur van 9°C in de afdelingen. "Bij een hogere dagtemperatuur en een lagere nachttemperatuur wil de klimaatregeling in de nacht meer buitenlucht binnenhalen om de temperatuur te drukken. Dat leidt al gauw tot te koude binnenkomende lucht met als gevolg longproblemen. Dit systeem voorkomt dat."

STUDIEGROEP ZOMERSTALVOEREN DUIKT IN DE CIJFERS

Vorig jaar zomer is de studiegroep zomerstalvoeren van start gegaan met ruim vijftig melkveehouders. Tijdens twee bijeenkomsten in maart stond de vraag centraal: wat levert zomerstalvoeren mij op?

De bijeenkomsten vonden plaats bij de familie Nillesen in Groesbeek en bij Peter en Mark de Wit in Werkhoven. Jan Dirk Berends van Alfa Accountants en Adviseurs ging in op de verschillen in technische en financiële cijfers tussende deelnemende bedrijven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in weidegang, zomerstalvoeren en summerfeeding (kuilgras op stal voeren). Bedrijven die zomerstalvoeren toepassen zijn in de minderheid.

Gehaltes in melk

De verwachting van de deelnemers was dat de gehaltes bij de bedrijven die zomerstalvoeren beduidend lager zouden zijn dan bij bedrijven die dit niet doen. De cijfers gaven echter een ander beeld. Het eiwitgehalte in de melk was zelfs 0,02% hoger bij bedrijven die aan zomerstalvoeren doen. Op bedrijven die veel vers gras voeren zien we het vetgehalte wel dalen. Dit is te ondervangen met het voeren van 2-3 kg ds kuilgras. Het vetgehalte blijft hierdoor beter op peil.

Grootte van bedrijven

Uit tabel 1 blijkt dat ook grote bedrijven zomerstalvoeren toepassen. Vooraf dachten de deelnemers dat deze bedrijven juist vaker aan summerfeeding zouden doen.

Melkopbrengst

Ook bij de melkopbrengsten waren

verschillen zichtbaar tussen de systemen. De melkprijs bij weidegang ligt 80 cent per 100 kg hoger dan bij zomerstalvoeren. Zoals uit de tabel blijkt zijn de gehaltes juist hoger bij zomerstalvoeren, maar de toeslag voor weidegang en eventueel PlanetProof tikken toch flink door in de melkprijs. De laagste melkprijs werd gerealiseerd bij de bedrijven die summerfeeding

toepassen. De melkprijs is bij deze bedrijven €2,15 per 100 kg lager dan bij de bedrijven die weidegang toepassen.

Diergezondheid

Op bedrijven met zomerstalvoeren zijn de gezondheidskosten 0,55 cent lager dan bij bedrijven met weidegang. Het verschil zit vooral in dierenartskosten en het medicijngebruik. Vers gras voeren mid-

Tabel 1: Technische cijfers van de deelnemende bedrijven.

	Weidegang	Zomerstalvoeren	Summerfeeding
Ha grond in gebruik	65,40	95,97	80,31
% grasland	89	89	84
Aantal melkkoeien	118,9	189,9	165,9
Aantal jongvee	65,7	99	97,9
Kg melk/ha	20.137	21.771	20.141
Kg melk/koe	8.727	8.980	9.477
Vet%	4,43	4,44	4,44
Eiwit%	3,56	3,58	3,55
Lactose%	4,52	4,54	4,57
Ureumgehalte	21	20	20

Tabel 2: Voerkosten van de deelnemende bedrijven (cent/kg melk).

	Weidegang	Zomerstalvoeren	Summerfeeding
Krachtvoer	9,13	9,13	9,71
Krachtvoer- vervangers	1,08	0,60	0,76
Ruwvoeraankoop	0,78	0,85	1,04
Melkproducten	0,53	0,51	0,47
Mineralen	0,62	0,47	0,65
Eigen voerkosten*	4,76	5,14	5,37
Totale voerkosten	16,89	16,7	18,00

* Incl. brandstof- en onderhoudskosten van machines voor vers gras.

dels zomerstalvoeren is dus goed voor de gezondheid van de veestapel en ook voor de financiële gezondheid van de ondernemer.

Voerkosten en voersaldo

Bedrijven met weidegang behaalden in 2021 het hoogste voersaldo. Bedrijven die zomerstalvoeren toepassen zaten 0,6 cent lager, maar wel 2,23 cent hoger dan bedrijven die aan summerfeeding doen. Wat betreft de totale voerkosten (inclusief kosten gras en mais) werd er 1,3 cent minder uitgegeven op bedrijven met zomerstalvoeding dan op bedrijven met summerfeeding. De krachtvoerkosten waren precies gelijk bij zomerstalvoeren en weidegang. Opvallend was dat het aandeel bijproducten bij zomerstalvoeren beduidend lager lag dan bij de andere twee systemen. Ook waren de bijproducten goedkoper wat erop duidt dat er minder eiwitrijke bijproducten werden gevoerd. Bij weidegang werd vaker gekozen voor een veilig rantsoen en dus voor bierbostel. De zomerstalvoerders durfden het aan zonder bierbostel.

Conclusie

We kunnen concluderen dat bedrijven die makkelijk kunnen weiden (grote huiskavel, voldoende melkcapaciteit) het beste kunnen kiezen voor weidegang. Bij bedrijven met een beperkte huiskavel en/of met een krappe melkcapaciteit (bijvoorbeeld veel koeien per robot) is zomerstalvoeren dé manier om toch veel vers gras in de koeien te krijgen. Als je dit systeem combineert met beperkte weidegang (120 dagen, 6 uur per dag) profiteer je ook van de hogere melkprijs!

Rondleiding

Beide dagen werden afgesloten met een rondleiding op de bedrijven van Nillesen en De Wit. Er werden veel vragen gesteld aan de ondernemers. Op beide bedrijven worden de koeien gemolken met melkrobots. Er worden hoge producties gerealiseerd. Doel is om dit te realiseren met veel vers gras in het rantsoen. Beide bedrijven combineren zomerstalvoeren met weidegang. Hoewel het nog vroeg in het seizoen is (eind maart), zijn ze allebei al begonnen met zomerstalvoeren.

Deelname studiegroep

Deze bijeenkomsten waren de eerste in een reeks van drie dit jaar. Tijdens de volgende bijeenkomsten behandelen we de thema's voeding en KringloopWijzer in relatie tot zomerstalvoeren. Daarnaast hebben we een app-groep waarin veel informatie gedeeld wordt. Als je overweegt om te gaan zomerstalvoeren of je hebt al een paar jaar ervaring: meld je aan bij de studiegroep! Dit kan bij:

- **Teunis Kool**

e-mail: t.kool@argroep.nl of via WhatsApp
06-22016272

- **Thomas van Mourik**

e-mail: t.vanmourik@argroep.nl of via WhatsApp
06-52337293.

5 JAAR STRUCTUURBROK GRAS-VOEDERS

In 2017 introduceerden wij de Structuurbrok Gras-voeders. Nu, vijf jaar later, kiezen steeds meer melkveehouders voor deze brokken die staan voor een rustige vertering en Gezond hARd melken. Uiteraard laten we dit jubileum niet ongemerkt voorbijgaan.

Vooral bij snelle graskuilen of weidegras kan een snelle vertering voor problemen zorgen, zoals dunne mest. Met de juiste grondstoffenkeuze én een specifieke bewerking van de grondstoffen kan er gestuurd worden op een rustige vertering. Zo kunnen de nutriënten goed opgenomen worden en kan de koe de voedingsstoffen efficiënter omzetten in melk.

Assortiment

In het assortiment zitten Structuurbrok Gras-voeders met verschillende eiwitgehaltes. De brokken zijn in de Uniek- en de Maxima-reeks beschikbaar. De reeks Uniek is voor een scherpe voerprijs met een goede melkproductie. De voerreeks Maxima is voor een maximaal technisch resultaat en bevat elementen die de gezondheid en vruchtbaarheid extra ondersteunen.

Ervaring Vernooij

Arjen Vernooij uit Schalkwijk is erg tevreden over de brok. Te dunne mest was de reden voor hem om vijf jaar geleden te starten met de Structuurbrok Gras. Hij is er nooit meer mee gestopt. "De koeien doen het er goed op. Gezonde mest betekent een gezonde koe en dus ook veel melk." Lees het volledige interview met Arjen Vernooij op pagina 12.

ACTIE

Het 5-jarig jubileum van de Structuurbrok Gras-voeders willen we graag samen met u vieren. Houd uw brievenbus in de gaten voor onze mooie actie.

Voordelen Structuurbrok Gras

- Gezonde en hogere melkproductie
- Betere mest
- Rustigere vertering en betere opname van voedingsstoffen
- Past in verschillende rantsoenen
- Vervanger voor bierbostel
- Geproduceerd volgens de Zuiver Voer-filosofie

Voorstellen specialist rundvee

Evert Jan Molenaar is sinds begin dit jaar in dienst bij AR. Hij woont in Lunteren, is 25 jaar oud en heeft de opleiding dier- en veehouderij afgerond op de Aeres Hogeschool in Dronten. Evert Jan is opgegroeid op een melkveebedrijf met een loonwerktak.

"Ik vind het leuk om te adviseren en de ondernemer verder te helpen. Het gaat erom dat de melkveehouder goede resultaten boekt met zijn

bedrijf. In de sector is er onzekerheid over wet- en regelgeving. Hierop inspelen zie ik als een grote uitdaging. Ik ben momenteel veel op pad met andere specialisten en ik leer elke dag heel veel! Daarnaast werk ik mee aan diverse proeven. Ik heb er veel zin in en hoop mezelf verder te ontwikkelen!"

M 06-82289883

E e.molenaar@argroep.nl

5 tips voor het succesvol inkuilen van gras

Krachtvoerkosten liggen hoog en daarom is hoogwaardig, eigen ruwvoer goud waard. Met een geslaagde graskuil is dit jaar veel geld te verdienen.

1. SCHOON WERKEN

Het juist afstellen van de maai-machine, schudder en hark-machine is erg belangrijk. Als deze te diep staan afgesteld nemen ze te veel grond mee en komt er meer ruw as in de kuil. Controleer voor u aan de slag gaat of de machines goed afgesteld zijn en behaal zo al het eerste voordeel. In zand zit geen voeding voor koeien. Wanneer er meer zand in de kuil zit komen er ook meer verkeerde bacteriën in de kuil. Dat vergroot het risico op boterzuurvorming in de kuil.

2. HAKSELLENGTE

Streef naar kort gehakseld gras. Kort gehakseld gras laat zich makkelijker verdelen en verdichten op de kuil. Hierdoor conserveert het beter. En het belangrijkste: kort gehakseld gras mengt makkelijker. Hiermee wordt de basis gelegd voor een homogeen rantsoen. Korter hakselen kost iets meer brandstof, maar dit wordt al gauw terugverdiend doordat een hakselaar veel efficiënter is in het verkleinen dan een voermengwagen (snijden) of een koe (herkauwen).

3. AANVOERSNELHEID

Voor het goed verdichten van de

kuil is de toevoer naar de kuil een aandachtspunt. Voldoende ruimte op het erf is belangrijk voor een vlotte aanvoer. Zorg ook voor voldoende tijd tussen de vrachten om de kuil aan te rijden zodat deze goed verdicht is. Rij eventueel met twee shovels aan en kuil zo mogelijk in twee silo's in als er een hoge aanvoercapaciteit is en de percelen dicht bij huis liggen.

4. 20-40-60-REGEL

Voor de conservering is het belangrijk dat de pH in de kuil snel daalt. Dit gaat het snelste als de temperatuur van de kuil lager is dan 25°C. Wat ook bijdraagt aan een snelle pH-daling is het tijdig afdekken van de kuil. Doe dit binnen een

paar uur na de laatste aanvoer. Om te zorgen dat een kuil stabiel blijft bij uitkuilen, moet er voldoende azijnzuur worden gevormd. Houd daarom de 20-40-60-regel aan: streef naar 20 gram azijnzuur, 40% droge stof en 60 gram melkzuur. Dit is te bereiken met het juiste kuiltoevoegmiddel, zoals Ecocool of Pioneer 11A44.

5. AFDEKKEN VAN DE KUIL

Ook het afdekken van de kuil verdient de nodige aandacht. Het is raadzaam om de kuil eerst af te dekken met een laag onderfolie en een laag Texaleen Alpha-landbouwfolie. Vervolgens komt het beschermzeil dat vastgelegd wordt met zandslurven. Voor extra druk kan er een laag zand aangebracht worden. Een dikke laag zand zorgt voor extra druk en een betere conservering van de kuil. Maar: zand op de kuil is bewerkelijk. Als er geen zand beschikbaar is of als de kuilen te groot zijn, kunt u kiezen voor bedekking met gesneden vrachtwagenbanden.

Gras mag niet té droog zijn

Het drogestofgehalte kent een optimum. Als het gras té droog wordt is het moeilijker aan te rijden en treden er sneller verliezen op door broei en schimmelvorming. Het optimum voor wat grover gras in de eerste snede is 35-40% droge stof. Bij fijner gras in de eerste snede is een drogestof-percentage van 40-45% wenselijk.

**“HET GEEFT MIJ
VEEL VOLDOENING
OM KLANTEN TE
ONDERSTEUNEN
BIJ DE MEST- EN
MINERALEN-
ADMINISTRATIE.”**

Adviseur binnendienst mest/mineralen

Dik-Jaap Wentink

De mest- en mineralenboekhouding; geen enkele veehouder ontkomt eraan. De regelgeving rondom dit onderwerp wordt steeds complexer en de consequenties van een overtreding worden steeds groter. Het team van AR Bedrijfsontwikkeling staat klaar om veehouders, akkerbouwers én paardenhouders hierbij te ondersteunen.

Dik-Jaap Wentink behoort tot dit team en is een van de acht adviseurs van AR Bedrijfsontwikkeling. Hij komt uit Azewijn en werkt sinds december 2018 bij AR Bedrijfsontwikkeling.

Interesse voor mestadministratie

Dik-Jaap vertelt hoe hij bij AR Bedrijfsontwikkeling is terechtgekomen: “Ik ben opgegroeid op

een gemengd bedrijf met varkens en koeien. Zo’n twintig jaar geleden besloot ik om het ouderlijk bedrijf niet over te nemen. Ik ben aan de slag gegaan bij een loonbedrijf als planner/administrateur waar mijn interesse voor de mestadministratie aangewakkerd werd. Zowel het complexe van de materie als het ondersteunen van boeren spreekt mij aan. De vacature bij

AR Bedrijfsontwikkeling kwam op mijn pad en zo is het balletje gaan rollen”

Aan- en afvoer van mest

Dik-Jaap houdt zich als adviseur binnendienst met name bezig met de mestboekhouding, de KringloopWijzer en de Gecombineerde Opgave. Dik-Jaap: “Het grootste deel van de tijd ben ik bezig met

de mestboekhouding. Die loopt het hele jaar door met als piek de jaarafsluitingen in januari. Gedurende het jaar adviseren we veehouders en akkerbouwers over de aan- en afvoer van mest. We berekenen hoeveel dierlijke mest er afgevoerd moet worden en hoeveel kunst- en dierlijke mest er aangevoerd kan worden. We monitoren dit gedurende het jaar zodat veehouders aan het einde van het jaar niet in de knel komen.”

BEX-berekening

Dik-Jaap vervolgt: “Bij de jaarafsluiting maken we voor rundveehouders ook de BEX-berekeningen. Hiermee kunnen zij aantonen waar ze een BEX-voordeel behalen. Door slim te voeren kunnen koeien efficiënter omgaan met stikstof en

fosfor. Hierdoor hoeft er minder mest afgevoerd te worden wat financieel voordeel oplevert.”

Korte lijntjes

“Doordat veel veehouders hun volledige mestadministratie bij ons onderbrengen zijn de lijntjes kort”, vertelt Dik-Jaap. “Steeds meer veehouders maken gebruik van ons pakket AR Mineralen Inzicht. Hierdoor kunnen we snel over alle gegevens beschikken die nodig zijn voor de mestboekhouding, de KringloopWijzer en de Gecombineerde Opgave. Zo hebben we alles bij de hand en kunnen we efficiënt en snel het juiste advies geven.”

KringloopWijzer

Melkveehouders moeten jaarlijks voor 15 mei de KringloopWijzer indienen. Deze is vanuit de zuivelindustrie ontwikkeld om diverse kengetallen in beeld te brengen, zoals CO₂-uitstoot, stikstofbodemoverschot en eiwit van eigen land. Dik-Jaap vertelt hoe AR Bedrijfsontwikkeling de melkveehouders hierbij ondersteunt: “Naast het invullen van alle benodigde gegevens adviseren we waar verbeteringen mogelijk zijn. Het is een nuttige tool waarmee melkveehouders kunnen zien waar er in de bedrijfsvoering geoptimaliseerd kan worden.”

Keukentafelgesprekken

Op dit moment verloopt het contact met klanten grotendeels telefonisch en via de mail. Dik-Jaap vertelt dat dit in de loop van dit jaar gaat veranderen: “We werken nu een aantal jaar met ons pakket AR Mineralen Inzicht. Dit draait goed en onze klanten waarderen onze snelle service. Om onze service verder uit te diepen gaan we

in de loop van dit jaar op verzoek keukentafelgesprekken houden. We merken dat er behoefte is aan wat meer persoonlijk contact. We verwachten dan ook dat deze keukentafelgesprekken waardevol zullen zijn: de ondernemers krijgen een beter beeld bij hun gehele mest- en mineralenadministratie en wij krijgen zo meer feeling bij de ondernemers en hun bedrijven. Op deze manier hopen we de ondernemers nog meer van dienst te zijn.”

Nieuw beleid uit Brussel

“Per 1 januari 2023 gaat er veel veranderen in de regelgeving”, vertelt Dik-Jaap. “De concepten van het 7e Actieprogramma nitraatrichtlijnen en het nieuwe GLB-beleid liggen klaar. Onder andere op het gebied van het bouwplan, de mestwetgeving, vergroening en stikstof zal er veel veranderen. Wij volgens alles op de voet en zullen de ondernemer ondersteunen daar waar mogelijk.”

Ontzorgen

Dik-Jaap doet zijn werk met veel enthousiasme. “Onze klanten houden zich over het algemeen liever bezig met de praktische bedrijfsvoering dan met de mest- en mineralenadministratie. Het geeft mij veel voldoening dat ik ze hierbij kan ondersteunen en ze vooruit kan helpen. Het belangrijkste is dat de klant van een goed advies wordt voorzien en dat hij tevreden is. Dan ben ik dat ook.”

Forage YEN-competitie bevestigt inzichten

Afgelopen jaar hebben we binnen CropSolutions met drie bedrijven meegedaan aan de internationale competitie Forage YEN.

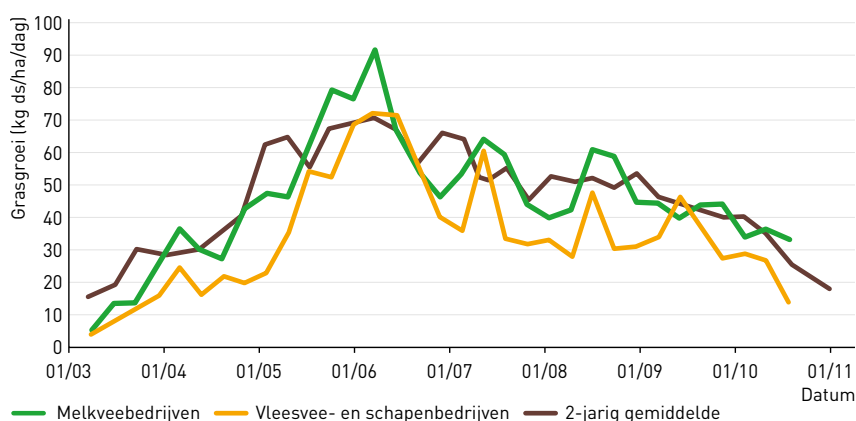
Er waren drie percelen grasland ingeschreven: één op zand-, één op klei- en één op veengrond. De resultaten, die in december bekend zijn geworden, bevestigden een aantal van onze onderzoeksresultaten, namelijk:

1. Weersomstandigheden (water en temperatuur) bepalen voor een groot deel of de potentiële opbrengst gerealiseerd kan worden.
2. Er moet voldaan worden aan de kali-behoefte.
3. Bodemstructuur verdient blijvende aandacht.

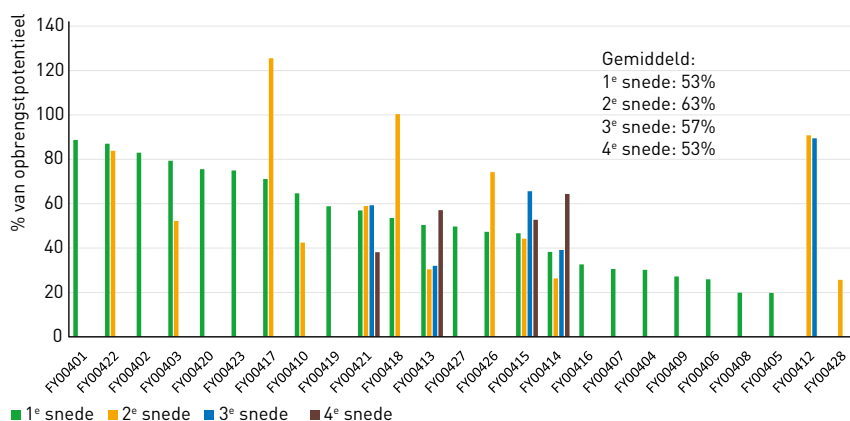
Resultaten

Grafiek 1 laat de grasgroei door het jaar heen zien. In grafiek 2 staat de gerealiseerde opbrengst ten opzichte van de potentiële opbrengst. Hieruit blijkt dat er nog winst valt te behalen. Uiteraard zijn er invloeden zoals droogte, die zorgen voor een reductie van de opbrengst.

Grafiek 1: Groeicurve gras 2021.

Grafiek 2: Gerealiseerde opbrengst ten opzichte van potentiële opbrengst.

Tekst: Leo Heijdra

MESTSTOFFEN BIOLOGISCHE TEELT

In Nederland hebben we meststoffen opgedeeld in drie categorieën: A, B en C. In de biologische teelt is alleen het gebruik van A- en B-meststoffen toegestaan. AR heeft een uitgebreid assortiment beschikbaar.

Als A-meststof hebben wij pellets van kippenmest beschikbaar. Voor het bijmesten met fosfaat, kali en zwavel hebben wij onderstaande meststoffen in het assortiment:

Calciblend S

- Harde korrel
- Goed te verstrooien met de kunstmeststrooier
- 28% CaO en 40% SO₃
- Zeer geschikt voor toepassing in het voorjaar

Physalg

- Gekorrelde natuurfosfaat
- Ideaal voor bodems met een laag fosfaatgehalte

Patentkali 30%

- Kalimeststof geschikt voor aanvulling van de kaligift
- 10% MgO en 42% SO₃

Polysulfaat

- Complete meststof: 14,5% K₂O, 6% MgO, 17% CaO en 48% SO₃
- Strooieigenschappen zijn vergelijkbaar met die van Kali 60

Monterra 13-0-0

- Samengestelde meststofkorrel bestaande uit 50% verenmeel en 50% haarmeeel
- Kan voor een groot deel de stikstofbehoefte van het gewas invullen
- Prima te verstrooien

Kieseriet

- 25% MgO en 50% SO₃
- Interessant in de onderhoudstoepassing, maar ook wanneer een gebrek te verwachten is
- Prima te verstrooien

Kalisop

- Chloorarme kali- en zwavelmeststof
- 45% SO₃ en 51% K₂O
- Goed strooibare korrel

Ook hebben wij voor de biologische teelt een ruim assortiment bladmeststoffen beschikbaar. Hiermee kunnen verschillende sporenelementen aangevuld worden.

	B g/l	ZN g/l	SO ₃ g/l	CU g/l	Mn g/l	Dosering
Foliplus Zwavel			1.500		164	2-4 l/ha
Foliplus Mangaansulfaat			245			0,5-4 l/ha
Foliplus Borium	150					0,75-3 l/ha
Foliplus Zink		145				1-4 l/ha
Foliplus Koper				250		0,25-5 l/ha
Foliplus Vitaal		38	139	19	51	2-4 l/ha

FAMILIE RUITENBEEK ZIET TOEKOMST IN VOEDERBIETEN

Familie Ruitenbeek uit Putten teelt sinds 2021 voederbieten. Ze hebben veel moeten leren maar zijn zeer tevreden over de resultaten en zien toekomst in het gewas.

Bert Ruitenbeek zit samen met zijn vrouw Geerta, dochter Alette en schoonzoon Hans in een maatschap. Ze hebben een melkveebedrijf met 90 melkkoeien en 50 stuks jongvee. Het is de bedoeling om in de toekomst te groeien naar plus 100 koeien. Daarnaast bewerken ze 65 ha grond in derogatie.

Alternatief voor mais

"Na drie droge zomers en tegenvallende mais- en grasopbrengsten ontstond bij ons het idee

om voederbieten te gaan telen", begint Bert zijn verhaal. "Voederbieten kunnen namelijk beter tegen droogte en ook passen ze goed bij de visie 'meer voer van eigen land'. In onze omgeving werden ook al hier en daar voederbieten geteeld." Uiteindelijk kwamen ze in contact met ruwvoerspecialist Willine Brouwer en werden de ideeën omgezet naar het daadwerkelijk telen van voederbieten in 2021.

Bouwplan

Samen met Willine heeft de

familie Ruitenbeek het plan van aanpak gemaakt. Bert: "We liepen er tegenaan dat een goed grondmonster van belang is als je voederbieten wilt gaan telen. Verder kuilden we altijd persulpul over de mais heen, maar omdat dit product beperkter beschikbaar en duurder werd wilden we een gedeelte van de voederbieten inkuilen." Uiteindelijk is ervoor gekozen om op 3 ha een echte voederbiet te zaaien en op 1 ha een feedbeet voor in de maaiskuil. Toen de planning was gemaakt en de bieten waren besteld kon het landwerk beginnen.

Koude en natte start

Bert vervolgt: "Het land klaar maken en zaaien ging heel vlot en we hadden een goede start, maar toen sloeg het weer om en kregen we een koud en nat voorjaar met stortbuien." De bietjes stonden net met de 2 kiemlobben boven de grond en hadden het zwaar te verduren. "Enigszins in paniek heb ik op een avond Willine gebeld. Ik dacht echt dat de plantjes doodgingen. Gelukkig kwam zij gelijk de volgende ochtend langs." Willine: "Sommige plantjes kleurden wat paars doordat de bodem door de regen was dichtgeslagen maar we zagen geen dode plantjes liggen. De meeste plantjes waren onderaan nog mooi groen en na even graven zagen we dat er ook nog heel wat plantjes op moesten

komen.” Willine adviseerde Bert om twee weken op vakantie te gaan. Na die twee weken had er in positieve zin een gigantische verandering plaatsgevonden. Na de koude en natte start hadden de plantjes zich herpakt en de laatste bietjes waren ook bovengekomen. Het kan soms wel vier weken duren voordat alle plantjes op zijn gekomen. Bieten kunnen een hoop hebben en in tegenstelling tot mais kan de voederbiet ook goed tegen droogte. De eerste paar weken kwam Willine ieder week langs om de onkruiddruk te beoordelen.

Gezonde koeien

“De bieten stonden er dik en gezond op en de eerste bieten hebben we in augustus al gerooid om ze vers te kunnen voeren aan de koeien”, vertelt Bert. “Ook hebben we wat door het achterste gedeelte van de maiskuil gereden. Uiteindelijk oogstten we rond de 120 ton per ha en lag het hele erf vol met bieten, wat wel even wennen was. Om ze te beschermen tegen de vorst hebben we ze afgedekt. We voerden rond de 25 kilo per koe per dag. Inmiddels zijn de bieten op. De koeien waren er echt gek op. Het is een enorm smakelijk product en het zorgt voor stijging in de gehalten en gezonde koeien.”

Tot slot

Bert: “We hebben afgelopen jaar heel veel geleerd over de voederbiet en we gaan er komend jaar zeker mee verder.” Een goede begeleiding en op tijd spuiten is belangrijk geeft Bert aan. Op die manier hoeft je minder te spuiten en krijgen de bieten niet iedere keer zo’n enorme tik van de bespuiting. “Met een uitgebreid grondmonster, dat maar een paar euro duurder is komen we een hele hoop meer te weten over onze grond. Hierdoor kunnen we gericht bemesten en beter sturen. Dit is zeker bij voederbieten heel belangrijk, maar ik ben ervan overtuigd dat we bij de maisteelt hier ook winst uit kunnen halen.”

Tekst: Willine Brouwer

Martin Grift overhandigt cheque aan Stichting Boert Bewust

In december heeft Martin Grift afscheid genomen van AR als algemeen directeur. In plaats van een afscheidscadeau heeft hij de aanwezigen op zijn online afscheidsreceptie gevraagd om een donatie voor Stichting Boert Bewust. In totaal is er maar liefst 3.210 euro gedoneerd.

Boert Bewust werkt aan verbinding tussen boeren, tuinders en de samenleving. Martin: “Ik ben blij dat ik op deze manier kan bijdragen aan het gedachtegoed van Boert Bewust. Voor de toekomst van de agrarische sector zijn maatschappelijk draagvlak en een positieve beeldvorming belangrijker dan ooit.” Jan Overeem, waarnemend voorzitter van de stichting, nam de cheque dankbaar in ontvangst.

Besteding

Het geld dat is opgehaald tijdens de afscheidsreceptie wordt ingezet voor training. Deelnemende boeren worden zo opgeleid voor een goede communicatie richting burgers.

Jan Overeem (links) en Martin Grift.

Precisietechnieken in dienst van de teler

De ontwikkelingen op het gebied van precisielandbouw gaan hard. Wilt u aan de slag met precisiefruitteelt? Wij kunnen u daarbij begeleiden.

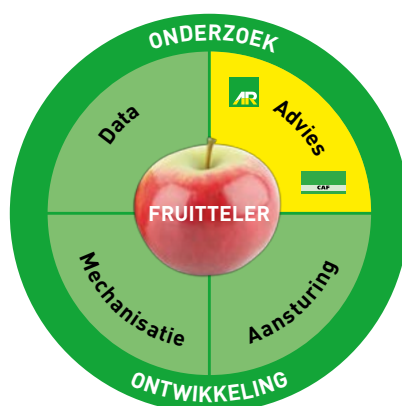
Door middel van nieuwe teelt-technische oplossingen kunnen bomen individueel beoordeeld en behandeld worden. Voorbeelden hiervan zijn boomspecifiek wortelsnoeien en boomspecifieke vruchtdunning.

Vier onderdelen

We hebben precisiefruitteelt schematisch weergegeven in de figuur hiernaast. Alle vier de onderdelen staan uiteindelijk ten dienste van de teelt en van u als teler.

- 1. Data:** het eerste onderdeel beslaat het meten van bijvoorbeeld boomgroei of het aandeel bloesem per boom met behulp van de juiste meetinstrumenten en sensoren.
- 2. Advies:** vervolgens dient deze data op basis van de werkelijke situatie in het perceel, het weer, de groeiomstandigheden en de perceelhistorie vertaald te worden naar een praktijkadvies op boom- en perceelsniveau.
- 3. Aansturing:** met behulp van de juiste software wordt het advies omgezet in een taakkaart. Om de taakkaart uit te laten voeren door zowel de trekker als de machine achter de trekker moeten de juiste computers en ICT-oplossingen voorhanden zijn.
- 4. Mechanisatie:** tot slot moeten de juiste machines voorhanden zijn om de taken op boomniveau uit te kunnen voeren.

Figuur 1: Schematische weergave precisiefruitteelt.

Rol AR en CAF

AR Plant en CAF hebben de afgelopen periode de verschillende aspecten binnen de precisiefruitteelt verkend. Hiervoor is overlegd met meerdere stakeholders in de markt. Over het algemeen zien we dat bedrijven inspelen op een van de vier onderdelen uit de precisie-

cirkel. De rol van AR en CAF ligt in belangrijke mate bij het adviesonderdeel, zoals gemarkeerd in de figuur. Daarbij kiezen we er bewust voor om onafhankelijk te blijven van de verschillende systemen en machinefabrikanten die op de markt zijn en gaan komen. De komende jaren gaan we ons verder specialiseren in deze adviesrol.

Begeleiden van fruittelers

Komend seizoen zetten we de eerste stappen in het begeleiden van fruittelers die beginnen met precisiefruitteelt. Daarnaast benutten we ons netwerk binnen onder andere Proeftuin Randwijk en CropSolutions om de kennis te vergaren om u als teler te kunnen ondersteunen bij het toepassen van precisietechnieken in de praktijk.

Voorbeelden van precisietoepassingen in de huidige en nabije praktijk:

- Bloesemdetectie met drone of sensoren op de trekker
- Groeikrachtmetingen met drone of sensoren op de trekker
- Boomspecifiek dunnen, groeiremmen of groei stimuleren
- Bodemscans om verschillen binnen uw perceel in kaart te brengen
- Vochtsensoren voor optimale irrigatiesturing
- Ziekte en plagen plaatsspecifiek behandelen
- Autonome machines
- Locatiespecifieke oogstregistratie met inzicht in de kwaliteit in de bak.

GASTHEER AKKERBOUWDEMO 2022: CHRIS NOORDAM IN OPHEMERT

De akkerbouwdemo van AR vindt dit jaar plaats bij Chris Noordam in Ophemert. We stellen zijn bedrijf graag aan u voor.

Chris Noordam is 60 jaar en heeft samen met zijn vrouw Mea en zonen Job (25) en Thom (23) een akkerbouwbedrijf met een kleine tak pluimvee (grootouderdieren voor Cobb Europe). Chris groeide op in Varik waar hij samen met zijn vader tot in 1968 ook nog koeien molk. In 1987 kwam de ruilverkaveling en verplaatsten ze het bedrijf naar Ophemert. Tien jaar later ging hij met zijn vrouw Mea in maatschap en sinds 2021 zijn daar hun zonen Job en Thom bij gekomen.

Bouwplan

In totaal heeft de familie Noordam 57 ha grond. Dit jaar bestaat het bouwplan uit 24 ha winter- en zomertarwe, 3,5 ha uien (gezaaid in week 11), 11,5 ha suikerbieten (ook gezaaid in week 11) en 18 ha consumptieaardappelen. Het frezen, ploegen, tarwe-zaaien, aardappels-planten en spuiten doen ze zelf. Ook is er afgelopen jaar een combine aangeschaft. De rest van het landwerk zoals het poten besteden ze uit aan een loonwerker.

Opslagloods aardappelen

Afgelopen jaar is er een opslagloods gebouwd voor 1.000 ton aardappelen. Hierdoor is het mogelijk om in de oude opslag uien op te slaan. Chris: "Ook met het oog op de toekomst, met de jongens in maatschap, hebben we besloten deze loods te bouwen. Door de mogelijkheid om de uien en aardappelen in de eigen loods op te slaan, zijn we flexibeler en hopen we beter in te kunnen spelen op de prijsontwikkelingen in de markt."

Demovelden

Dit jaar zijn de AR-demovelden van de bieten en de tarwe aangelegd bij familie Noordam. Chris: "Het is een uitdaging om hieraan mee te doen en het is een goede manier om kennis te verbreden en contact te leggen met onder andere leveranciers." Dit groeiseizoen worden er een aantal bijeenkomsten georganiseerd op het bedrijf van Chris, waaronder de akkerbouwdemodag op 21 juni. "Dit is een mooi moment om samen met andere akkerbouwers te sparren over nieuwe ontwikkelingen en de actualiteiten."

V.l.n.r. Chris, Thom, Mea en Job Noordam.

Zakelijk coöperatief

Van vroeger uit is de familie Noordam al klant bij AR wat toentertijd Betuco was. "Ik ben zakelijk coöperatief", vertelt Chris. "De prijs is goed. Ik heb het wel eens vergeleken met collega-akkerbouwers en met andere leveranciers, maar dan kwam AR er altijd als beste uit. Daarnaast is het dichtbij dus als je met spoed wat nodig hebt kan er snel wat geregeld worden." Bert Straten (adviseur akkerbouw van AR) begeleidt het bedrijf. Chris: "Het voordeel van Bert is dat hij zelf ook een akkerbouwbedrijf heeft waardoor we goed kunnen sparren over keuzes die gemaakt moeten worden."

Bewustwording

Chris denkt dat de oorlog in Oekraïne kan zorgen voor een stukje bewustwording. "Voedsel is een van de belangrijkste basisbehoeften en in Nederland kunnen we dit gewoon produceren en ook nog van topkwaliteit." Zonder gewasbeschermingsmiddelen kunnen we niet, is Chris van mening. "Misschien wat minder en wat effectiever, maar zonder gaat gewoon niet. Uiteindelijk krijgen we niet meer landbouwgrond, maar wel meer mensen en die moeten toch allemaal eten. We moeten natuurlijk wel blijven kijken naar nieuwe technieken en mogelijkheden en ons blijven ontwikkelen."

DE MEERWAARDE VAN BEKALKEN MAISLAND!

Voor een optimale snijmais-opbrengst is een goede pH van belang. Maar wat is een goede pH?

Op zandgronden ligt de optimale pH tussen de 5,5 en 6 en op klei tussen de 6 en 6,5. Om een kleine verhoging in de pH te realiseren is er vaak veel kalk nodig. Om dit te voorkomen kunt u het beste voor iedere teelt tussen de 300 en 500 kg kalk toedienen. Wanneer u vragen heeft over het bekalken van uw land kunt u altijd contact opnemen met een van onze akkerbouw- of ruwvoer-specialisten.

Nieuwe CropActiv-folder fruitteelt

De nieuwe folder CropActiv-groeiverbeteraars voor de fruitteelt is uit. Hieraan ten grondslag liggen diverse jaren onderzoek van CAF.

Groeiverbeteraars, ook wel plantversterkers of biostimulanten genoemd, spelen een belangrijke rol in het wegnemen van stressfactoren. Binnen de fruitteelt is dit actueel rondom grillige weersomstandigheden in het voorjaar, waarbij het zwaartepunt ligt bij de vruchtzetting, een verminderde vruchtrui en weerstand tegen nachtvorst.

Breed pakket

Aminoboost (hoogwaardig aminozuur, ook toegestaan in de biologische teelt), Aminoplant (aminozuur op plantaardige basis) en StressImmune (aminozuren + zeewieren) vormen de basis. Humikick is interessant om de opname van ijzer toegepast via de bodem te bevorderen. StressImmune is een van de bouwstenen ter preventie van stressmomenten zoals vorst en zonnebrand.

Recent is SilicaPro, op basis van het element silicium, toegevoegd aan de CropActiv-lijn. Iets meer afharding van de plant en een dikkere waslaag zorgen voor een verhoogde weerbaarheid. In de nieuwe folder worden de producten nader toegelicht.

Meer info

U kunt de folder opvragen via plant@argroep.nl. Neem voor meer informatie contact op met uw voorlichter of met onze verkoopbinnendienst, 0418-655944.

Winnaar kerstpuzzel

Er is tijdens de kerstdagen weer druk gepuzzeld. De oplossing was: samen met u vieren we tien jaar AR. De winnaar van de kerstpuzzel is: **Korien de Vrieze uit Kloetinge.**

Van harte gefeliciteerd. De prijs komt snel naar u toe!

Lentedoolhof

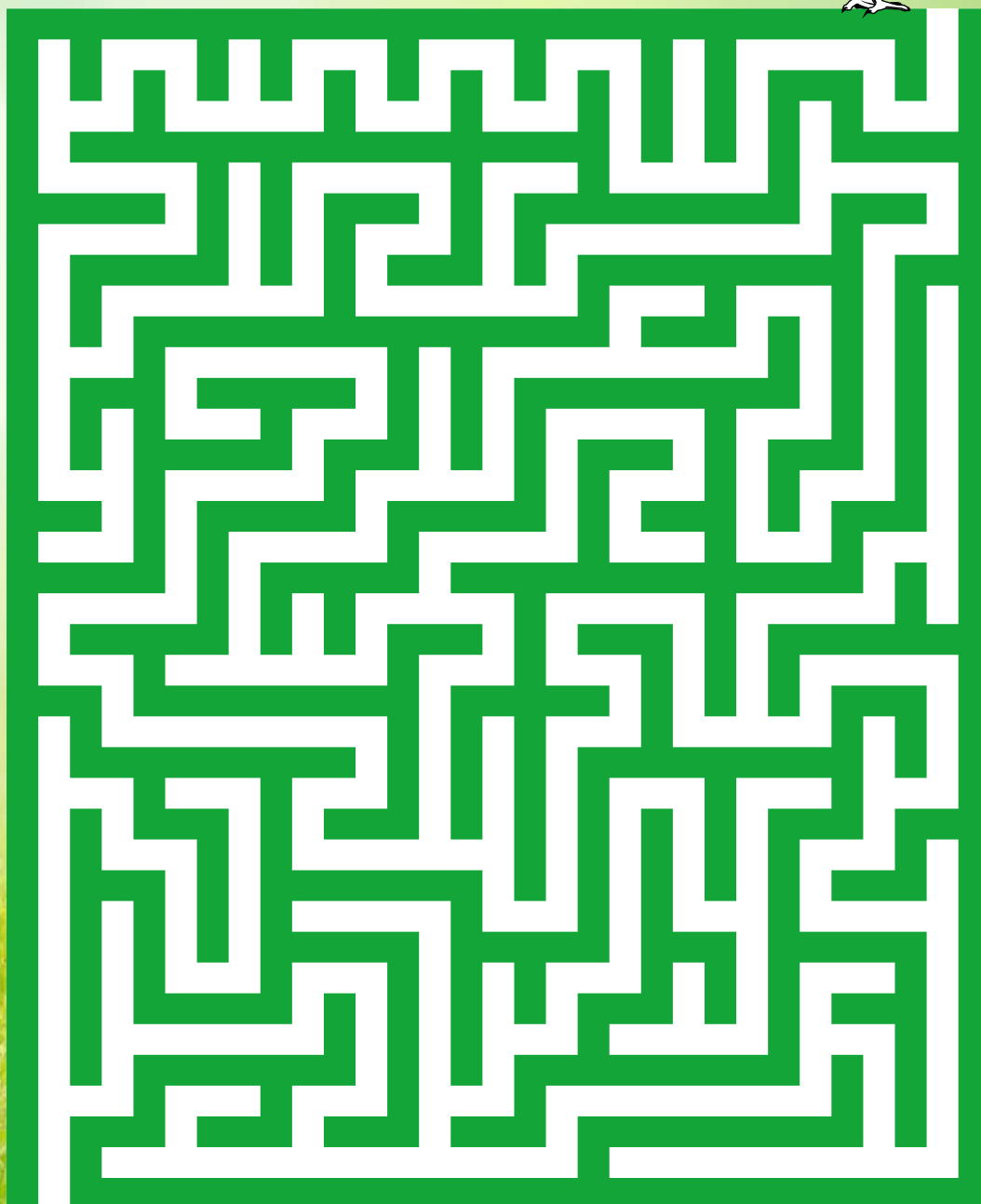
Help jij de kip door het doolhof naar haar nest met eieren? Wil je kans maken op een prijs? Stuur de oplossing dan op naar Redactie Uniek, Antwoordnummer 377, 6700 WB Wageningen (postzegel is niet nodig). Veel puzzelplezier!

Naam:

Leeftijd:

Adres:

Postcode, woonplaats:

De Kip Junior

Hoofdkantoor

Rijnhaven 14, Wageningen
Postbus 610, 6700 AP Wageningen
T 0317-499599
info@argroep.nl
www.argroep.nl

AR Voer

T 0317-499510
voer@argroep.nl

AR Plant

Zandweistraat 20, Waardenburg
Postbus 610, 6700 AP Wageningen
T 0418-655944
plant@argroep.nl

AR Biologisch

T 0317-499575
biologisch@argroep.nl

AR Bedrijfsontwikkeling

T 0317-499599
info@ar-bedrijfsontwikkeling.nl

AR Coproducten

T 0316-293966 / 06-10546974
info@ar-coproducten.nl
www.ar-coproducten.nl

Voermeesters

T 0317-499595
info@voermeesters.nl
www.voermeesters.nl

CAF

T 0418-655927
info@caf.nl
www.caf.nl

Rijnzate

T 0317-499542
info@rijnzate.nl
www.rijnzate.nl

Welkoopwinkels van AR:

- Barneveld
- Didam
- Elst
- Geldermalsen
- Putten
- Veenendaal
- Wijk bij Duurstede
- Woudenberg
- Wageningen
- Zaltbommel

AR realiseert